

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Narodni poslanec J. Brodar:

Naše stališče do Jugoslavije.

Mislím, da je čas, da izpregovorimo tudi o tej stvari jasno besedo, odkritoarčno in brez ozira na to, da se komu prikupim ali pa komu zamerim. Vedno sem se prepričal, da je dobro, ako človek ravno ob času splošne nejasnosti nastopi pogumno ter pove naravnost brez vsakega zavijanja svoje mnenje, prepričal sem se tudi, da so naši ljudje dovolj pametni, da znajo ločiti resnico od laži in da zahtevajo od svojih časníkov, da jim povedo čisto resnico.

Vprašanje o katerem hočem govoriti, je to-le: ali smo mi poslanci Slovenske ljudske stranke v Belgradu, ki nas je poslal tja po večini naš kmet, za našo državo ali smo proti njej? Ali želimo, da se Jugoslavija tako utrdi, da bo trajala tako dolgo, kakor druge najmočnejše države, ali pa želimo, da se ponovi stara Avstrija?

Naši nasprotniki liberalci in njim enaki samostojni vpijejo nad nami, da smo proti državi. Ti ljudje so namreč strašno smešni. Oni mislijo, da je dober Jugoslovan samo tisti, ki k vsemu, kar država stori, samo kima, ki vse hvali in ki vpije vsak dan zjutraj, opoldne in zvečer samo: živio! Po njih mnenju so dobri državljani samo tisti Slovenci, ki pravijo: »Srbi, vzemite vse samo Vi v roke, Vi to razumete, mi Slovenci tega ne znamo, ti Srbi, si edini sposobni, da vladaš. Zato naj se vlada cela država samo iz Belgrada!«

Kdor pa misli, da bi bilo v naši državi lahko še to in ono boljše, kdor dela na to, da bi se ne odločevalo v vsem samo v Belgradu, ampak samo tiste stvari, ki morajo biti celi državi skupne, kdor misli, da bi bilo za celo državo najboljše, če se da skupni vladi, kar je skupnega, a pokrajnam, kar je pokrajinskega; nad tem se dere vse liberalno časopisje, da je »protidržaven element«, da je sovražnik Srbov, da je Avstrijec, in bogvedi kaj še vse. Liberalcem gre namreč pri tem le zato, da bi se slovenski katoliški narod kar mogoče obsovržil pri Srbih.

Mi tako, kakor liberalci, res ne govorimo in ne moremo govoriti. Mi nismo ne slepci in ne hinavci. Jaz sem mnenja, da je tisti moj pravi prijatelj, ki ne hvali vsega vprek, kar je na mení, ampak mi prijazno in obzirno, a vendar odkrito pove tudi moje napake.

Naše stališče do Jugoslavije je tole: Mi

smatramo Jugoslavijo za pravo našo državo in smo le hvaležni in veseli, da je večina slovenskega naroda prišla v samostojno državo SHS in da nismo padli ne pod Nemško Avstrijo in ne od Italijo. In mi bomo delali z vsemi močmi na to, da se izboljšajo razmere v tej državi, kar je najbolj mogoče. Ja bo vlada v njej zadovoljna in da bo država tako trdna, da bo kdaj združila v sebi tudi one Slovence in Hrvate, ki so sedaj še v Nemški Avstriji in Italiji.

S temi besedami sem jasno povedal svoje stališče, ki ga želim zastopati vedno, pa naj živim doma ali v Belgradu. Mislím, da mi ne bo nikdo zameril, da sem to odkrito povedal, ker to je moja dolžnost. Upam tudi, da ne bo nikogar, ki bi mislil, da sem te besede zapisal po bogve čigavem naročilu ali po želji vlade. Svečano izjavljam, da ni nikdo nikdar name tudi le najmanj pritiskal, da naj to napišem, in da bi tudi ne bil zapisal, če bi to bilo to izraz močnega globokega prepričanja. Hvala Bogu, jaz lahko živim od dela svojih rok in pridelkov svoje zemlje, in ako Bog da, želim ohraniti tudi zaneprej toliko samostojnosti, da ne bom ne govoril in ne pisal ničesar, o čemer ne bom res prepričan.

Vem, da danes vlada velika nezadovoljnost po slovenski zemlji z našo državo in da jih je na stotine, ki se jezijo nad »prokleta Jugoslavijo«, kakor pravijo. Dragi kmetje! Dandanes ni nobena bolezen po celem svetu tako razširjena kakor bolezen splošne nezadovoljnosti. Po vseh državah se ljudje samo kregajo in zabavljajo, vsega je kriva povsod država. Toda ljudje delajo povsod isto napako: pozabljajo vedno, da je bila vojska. Več kot štiri leta milijeni ljudi niso delali nič koristnega ampak so bili v vojski. Stotine in stotine tovarn je izdelovalo samo orožje in take priprave, da so delale škodo ljudem in zemlji. Železo je šlo za vojsko, obleka je šla za vojsko; cele dežele so uničene. Če bi kmet štiri leta zemlje ne obdeloval, ampak po svojem gruntu samo razbijal, bo čez štiri leta revščina, ki ne bo minula čez noč. Nekaj podobnega je sedaj v vseh državah. Jaz bi samo želel, da bi šel tisti, ki mu pri nas vse smrdi, v Nemško Avstrijo na Koroško, kjer bi ga celovške barabe preteple, če bi le slovensko govoril, kjer bi mu nemškutarji pobijali okna in

bi ne dobil nikake pomoči ne pri sodnji in ne pri žandarmeriji, ker imajo vse samo Nemci v rokah. Ali pa naj gre v Trst, kjer so lumpje polili hišo, v kateri so se zbirali Slovenci, s petrolejem in bencinom in jo zažgali z ljudmi vred, ki so bili notri, ali pa v Gorico, kjer so Lahí položili bombo v dvorano, kjer so se zbirali Slovenci. Koroški Slovenci in naši Goričani čakajo kakor duše v vicah, da pridejo v našo državo.

Mi dobro vemo, da je v naši državi mnogo slabega. A drugod ni nič boljše. Rešilo nas ne bo nobeno zabavljanje, ampak samo pošteno delo. Imeli bomo samo to, kar si bomo z zavilhanimi rokavi priborili.

Mi radi priznamo Srbom in Hrvatom, kar imajo oni dobrega, smo pa mnenja, da tudi mi nismo nič slabši nego Srbi in Hrvatje.

Zato imamo vsakega za petolizca, kdor Slovence ponižuje in nam odreka sposobnost, da smo zreli za avtonomijo. Mi zahtevamo avtonomijo ne zaradi tega, da bi se od države ocepili, ki nam je naš vsa draga, ampak zato, da bo ta država bolje upravljana, da bo v njej več zadovoljnosti in da bomo imeli v Ljubljani vlado, ki ji bomo lahko povedali, kje nas čevelj žuli, in se lahko pritožili, če nam kaj opravičeno ne bo všeč. Tako želimo živeti v prijateljstvu ne samo s Srbi in Hrvati, ampak z vseni našimi državljani v prepričanju: kdor noče imeti brata za brata, ta bo imel tujca za gospodarja.

Napačna politika.

Pravzaprav je politično polje — naša ustavotvorna skupščina še zmecraj nenačeta njiva, pa vendar so najmlajši naši večji politiki, samostojni kmetje, pokazali precej zmožnosti.

Njihovi volivci čakajo velikih dejanj, kot so bili veliki v besedi, a za mnoge so le velika razočaranja.

Razočarali pa niso samo slovenske javnosti, ki od Sam. stranke ni nikdar resnega pričakovala, pač pa tudi Srbe, ki so doslej smatrali kolikortoli resno, zdaj pa že ti zmajujejo nad njimi. Že 3 tedne »glijajo« namreč z min. preds. Pašičem, da bi vstopili v vlado in nekateri izmed njih postali ministri, a med seboj niso enih misli. Na eni strani jih mika, da bi šli v vlado, na drugi se pa tega boje, ker potem ne bo mogoče zabavljati in udri-

hati po drugih strankah, ker kdor je na vladi, mora le delati. Zabavlja se pa le lažje nego dela. Vlada jih je vprašala, kakšen program pa vendar oni zastopajo. Pa so povedali: Glede vere je »Domoljub« že poročal, da so izpovedali isto vero kot soc. demokrati ali liberalci. V drugih točkah bi človek pričakoval, da se ti odkrije program, s katerim bodo obrnili celo Jugoslavijo, pa glej! Samostojni zahtevajo, naj babice ne plačuje ta in oni, ampak država. Nadalje zahtevajo, da naj advokate plačuje država. Zdaj pa zberite število pravnih, število advokatov, katerih je samo v Ljubljani čez 50 — kaka postavka v proračunu bi se znova pokazala. Zares — stranka, ki vsebuje razne trgovce, mesarje, gostilničarje, tem bi še to dobro došlo, da bi se pravdali na stroške mirnih ljudi, ki nikdar ne pride pred sodnika. Razni pretepači in druge vrste ljudje, kako bi bilo zanje lagodno!

Osupnili bi, ko bi imeli vsoto izdano za razne pravde in tožbarjenje in vse to naj prevzame država. In če se to upejše, kako bi se strast tožbarjenja še razpalila, ki je pri nas itak že grozna. Ali ta zahteva samostojnežev koristi kmetškemu življu, ki je glavni davkoplačevalec? Da bi njihov program izgledal bolj učeno, zahtevajo še odpravo duhovnih sodišč, ki jih pri nas že 50 let več ni in pa da bodi šolski pouk brezplačen, kar se vendar že vrši nekaj desetletij. Nadalje zahtevajo, naj se poslanci volijo po stanovih, kar je danes neizpeljivo. Kam bi štel n. pr. Pucija — ali kmetom ali mesarjem ali birtom. Posl. Drofenik je n. pr. trgovec, pa danes kmeta zastopa. Tako urejeno je danes le še v Indiji — kakor hočejo samostojni politikarji. Če bi pa še uveljavili predlog, da smejo volivci poslanca zavreči kadar hočejo, potem bi bil sila nespameten, kdor bi sploh prevzel to mesto, ker ne bi mogel nobenega dela izvršiti, saj neprijateljev in šuntarjev je povsod dovolj. Vse točke kažejo, da je njihov program znešen od vseh strani kot sračje gnezdo, kot njihovi voditelji, od katerih jih je največ starih liberalcev, ki čedalje bolj kažejo svoje kopito.

Zmeda vsled denarja.

»Narodna banka« sporoča, da bodo 20 dinarske (80 K) bankovce zamenjavali pri centrali v Belgradu do 30. aprila, pri njenih podružnicah pa samo do 28. februarja. S 1. majem t. l. izgubi ta denar vsako vrednost in od takrat se ne bo več zamenjavalo. O priliki tega sporočila in ko so ljudje izvedeli o ponarejenih 80kronskih bankovcih, je nastala prava zmeda med njimi. Ljudstvo ne mara sprejemati tega denarja, marsikje se pa branijo čisto po pravici tudi 10-, 2- in 1kronskih bankovcev. Popis ponarejenih bankovcev je tako zamotan, da bi bil potreben poseben študij za njih spoznanje. Kaj takega se pa od ljudi, ki niso strokovnjaki, pač ne more zahtevati. V Jugoslaviji smo doživeli že dovolj neugodnosti za časa markiranja in pozneje s ponarejenimi kolki, veliko ljudi je trpelo vsled neurejenih razmer. Finan-

no ministrstvo bi moralo gledati, da ne vzbudi nevolje med ljudstvom, posebno pa med tistimi, ki imajo slučajno ponarejen denar, toda ne po lastni krivdi. Ljudstvo ni krivo, če so bankovci tako enostavno izdelani, da jih je mogoče ponarejati. Zato mora država gledati, da jih čim prej odpravi iz prometa. Če pa je pametno in za ljudstvo koristno, da zamenjuje bankovce le »Narodna banka«, je drugo vprašanje. Po našem mnenju bi morale zamenjavati bankovce vse banke. Na ta način bi ljudstvo lažje in hitreje zamenjalo, pa tudi z neznatnimi stroški. Na Slovenskem imamo le dve podružnici »Narodne banke«, in sicer v Ljubljani in Mariboru. Od ljudstva se danes pač ne more zahtevati, da bi romalo v ta dva kraja zamenjavati denar, ker bi v velikih slučajih bili potni stroški večji, kot pa vreden denar. Ljudstvu je treba pomagati, ne pa napravljati raznih sitnosti in pa stroškov, kar je danes že velike važnosti pri znatnem pomanjkanju denarja. Nadalje naj se že vendar enkrat določi, da se zamenjajo 10-, 2- in 1kronski bankovci, pri katerih je velika večina žigov — vsaj pri 2- in 1kronskih bankovcih — ponarejenih, pa tudi kolkov na 10kronskih bankovcih je znatno število tujega izvora. »Narodna banka« ima na razpolago dovolj drobiža bodisi papirnatega ali kovnega, zato nam je nerazumljivo to odlaganje. Ali naj naši ljudje izgube še več? Ali naj pridemo mi, ki stanujemo na ozemlju bivše monarhije, vsled nesposobnosti gotovih finančnih krogov res na beraško palico? Vsa znamenja tako kažejo. Vrednost krone so določili na 25 par, imamo cele kupe ponarejenih žigov na 2- in 1kronskih bankovcih, carina nas žuli do kosti, davki nam pijejo kri. Zato pa naj finančni minister vsaj poskrbi, da se vzame iz prometa ta ničvredni denar in zamenja z drugim, za katerem bo nemogoče ponarejati Ninčičevih žigov in Veljković-Brezigarjevih kolkov.

Za vojne sirote.

Poroča se, da je papež Benedikt XV. poslal za vojne sirote Jugoslavije pol milijona dinarjev. To je že drugi dar, ki ga je naklonil papež našim otrokom.

Dvojno nam tu prihaja na misel. Prvič: Kdaj se je slišalo, da bi kakšen liberalni mogotec, ki plava v milijonih, žrtvoval kašno večjo svoto za vojne sirote v lastni državi? Minister Pribičević pač skuša s pomočjo sokolestva našim otrokom iztrgati vero iz src in jih tako pahnuti v še večjo podivjanost in pokvarjenost kot že sedaj vlada med njimi, a da bi iz svojega kaj žrtvoval zanje, o tem ni bilo in ne bo slišati. Papež Benedikt XV., o katerem surova in brezverska »Domovina« ne najde lepe besede, pa našim otrokom nakloni tako znatno svoto. »Domovina« bo seveda o tem molčala in še dalje blatila katoliško Cerkev, ki se ob vsaki priliki pokaže kot mati vseh narodov, kot mati, ki samo dobrote deli — tudi nehvaležnežem.

Drugo je: Kako brezverski listi vedno kriče o ogromnih papeževih dohodkih, ki mu prihajajo iz celega sveta. Teža pa ne povedo, da vse te nabirke niso papeževi

dohodki, temveč dežele pošiljajo denar v Vatikan za dobre namene, ker vedo, da bodo te svote resnično obrnjene v dobre namene, medtem ko so se n. pr. z nabirkami avstrijskega rdečega križa svoj čas mastili oficirji in razne vlačuge, bolniki pa niso imeli nič od tega. In to se ni godilo samo v Avstriji. Zato ni čuda, da so katoličani svoje nabirke najbolj zaupajo pa-pežu, ki jih kot skupni oče vseh zemljanov razdeli najbolj potrebnim.

Na pepelnico.

Hvala Bogu, nora veseljačenja so za enkrat minula. Pri tem se ne moremo zdržati, da ne bi povedali par resnic.

1. Vsi stanovi kričijo o draginji in premajhnih plačah, ves predpust pa so isti ljudje polivali vino, da je teklo po mizah in po tleh, izdajali so visoke vsote za razne bale, veselice, toalete itd. Jutri bodo grozili s štrajkom radi prenizkih plač.

2. Na tisoče siromašnih in bolnih ljudi strada, nešteto ubogih sirot je brez obleke, dobrodelni zavodi se omejujejo na najmanjše število preskrbovancev, ker ni dobrotnikov. Kralj alkohol s svojim spremstvom pa pobira najvišje davke, da ga niti pokojni finančni minister Stojanović v tem oziru ni dosegel.

3. Tudi na naši strani se je v Ljubljani precej plesalo. Očividci mi zatrjujejo, da so naši plesi glede zmernosti in dostojnega obnašanja visoko nadkriljevali svobodomiselnih ples. Toda kljub temu: ubogi koroški Slovenci trpe Herodovo preganjanje, Goričane in Primorce ravno kar Italijani »za večne čase« vklepajo v svoje klešče, Pribičević hoče naše otroke vreči v najgloblji vrtnec brezverstva in svobodomiselnosti — naši ljudje pa plešejo in plešejo. Nobenega čuta, nobenega obzira, nobene globoko zasidrane zavesti, Sredi kulturnega boja smo in nekateri naši mladi ljudje, ki bi morali pokazati največ idealne navdušenosti, ne najdejo drugega bojne sredstva kot ples in maškerado. Človeku bi se porosile solze, ko bi kaj pomagalo.

Hvala Bogu, da imamo še cel štab mladih inteligentnih ljudi, ki drugače mislijo in ki se zavedajo, da svojih sil, ki jih sedaj bolj kot kdaj potrebujemo, ne bomo iskali na plesih in maškeradah, temveč v resnem studiju in vztrajnem delu. Če pa kdo misli, da bo s plesi in maškeradami držal ljudi na naši strani, se silno moti. Zakaj v teh stvareh so svobodomiselnici veliko večji mojstri, kot smo mi in znajo — ker se pač ne ozirajo na božje postave — človeškim nagnenjem veliko več nuditi kot mi.

Za zamero nam ni, pač pa za resnico in dobro stvar! Zabret.

Pastirski list.

(Konec.)

IV.

No, od teh prežalostnih podob se obrnimo k bolj veselim. Hvala Bogu, tudi teh je precej. Naše slovensko ljudstvo velja splošno še za dobro, Bogu in Cerkvi vdano. Velika ve-

žina, zlasti po deželi, izvršuje še svoje verske dolžnosti, da, tudi nekateri, ki v javnem življenju gredo z nasprotnimi strankami, še niso popolnoma zavrgli vere in se udeležujejo vsaj po malem še cerkvenega življenja. Dobri Bog naj jih zopet privede popolnoma v naročje svete Cerkve.

V sedanjih časovnih razmerah, ko so nevarnosti tako velike in ko skoro vsa javnost ni prijazna krščanski veri in življenju po tej veri, je potreba, da se verniki združujejo in organizirajo v družbah, ki podpirajo krščansko življenje in v katerih dobe posamezniki pogum in spodbudo, da se ne sramujejo imena Jezusovega.

Naj vas na nekatere teh krščanskih družb, cerkvene in svetne, posebej opomnim.

1. Najprej moramo veseli biti Marijinih družb za mladeniče, dekleta, može in žene! Kako plemeniti bodo vsi udje Marijinih družb, ako žive po pravih in hodijo skozi življenje pod varstvom premožne Matere božje! In kako se te družbe širijo! Žene hite pod varstvo Matere Marije, dekleta stopajo zaupno pod njeno zastavo, pa tudi mladeniči hite k prečisti Devici, da bi z njeno pomočjo obvarovali svojo neomadeževanost in pošteno krščansko življenje. O veselje! Pod Marijino zastavo gledam mladeniče in dekleta po deželi, gledam mladeniče v srednjih šolah, na vseučilišču in može vseh stanov, gledam dekleta v raznih šolah po mestih in dobre žene pa gospe po vseh stanovih. Hvala Bogu! Naj se Marijine družbe množe in razcvitajo v časi in večni blagor našega milega slovenskega rodu!

Zraven Marijine družbe je važen tudi tretji red, ki se vedno bolj razširja in ima sveto nalogo, da udje zares čednostno žive, svoje strasti in jezik brzdajo, svoje dolžnosti izpolnjujejo in si z vsemi močmi prizadevajo ohraniti mir in ljubezen v družini.

2. Lepo napreduje tudi vneto češčenje presvetega Srca Jezusovega v sv. Rešnjem telesu. Kako priljubljeno in urejeno je obiskovanje sv. Zakramenta, kako priljubljena in množično obiskovana slavnost celodnevne češčenja, pri kateri imamo namen, da začudujemo za razžalivce, ki jih trpi Jezusovo ljubeče Srce v sv. Zakramentu posebno od onih nesrečnikov, ki Njegovo pričujočnost taje ali ga v nerazumljivi zaslepljenosti nevedno prejemajo!

Upam, da je s pomočjo šolske mladine čez in čez razširjeno apostolstvo molitve, ki je nekako najbolj vzvišeno in koristno delo pri češčenju presv. Srca Jezusovega. Saj po tej pobožnosti daruješ po rokah Device Marije vsak dan zjutraj molitve, svoja dela in svoje trpljenje Jezusu v spravo za razžalivce, ki jih trpi v sv. Zakramentu in na one namene, ki jih ima On na naših oltarjih. O, koliko cenca za celo večnost daš vsemu svojemu življenju s to kratko posvetitvijo! Ali jo opravljate vsak dan?

Kaj pa z izvolitvijo presv. Srca Jezusovega za Kralja in Gospodarja vaših hiš in družin? Ko so nam vsi oči to pobožnost priporočili, ste vsaj v mnogih župnijah to pobožnost prav radi, prav navdušeno in prav slovesno opravljali. Koliko veselje za vsa škofija! Ali ste to posebno izročitev presv. Srcu opravile vse družine? Ali imate na častnem in vidnem mestu v hiši sliko Srca Jezusovega? Ali opravljate pred njo svojo jutranjo in večerno molitev? Ako ste kaj opustili, zdramite se zopet!

Pomislite, Gospod Jezus je to ljubezen svojega Srca razodel ravno a zadnje, grozne, brezbožne čase, da se po njem reši za večnost, kdor ima le količjak vere in se rešiti hoče.

3. Vse nas mora srčno veseliti orlovsko gibanje med našo mladino po mestih in po deželi. Kaj pa je društvo »Orel«? Naj »Orel« sam govori! Orlovski koledarček za l. 1921. pravi sam o sebi to-le:

»Orel je organizacija poštene slovenske mladine, ki jo hoče združiti v eno samo četo. To četo hoče izobraževati umsko, нравno in telesno, s pomočjo te mladine ogrevati ljudstvo za vzore krščanskega mišljenja in življenja. Podlaga Orlovemu delovanju je katoliška vera, so njena načela in zapovedi, kakor nam jih je dal Bog in sveta katoliška Cerkev.«

»Vzor Orla je spoštovanje in dejanska ljubezen do Boga, do ljudstva in do neomadeževanega življenja. Zato mora vsak Orel 1. ljubiti Boga in Cerkev ter zato vestno izpolnjevati vse, kar nam nalaga versko prepričanje; on mora biti katoliški mož in mora katoliško moštvo vselej in povsod razširjati in utrjevati; 2. mora ljubiti ljudstvo, njegov jezik in domačijo; 3. mora ljubiti fantovsko neomadeževanost in dekliško čistost; mora žene in dekleta spoštovati, se nasproti njim viteško vesti in svoje poštene moštvo kazati s spodobnim govorjenjem, plemenitimi mislimi in velikodušnimi deli.«

»Orel kaže ljubezen do domačije s tem, da svoje starše spoštuje in uboga, rad na domu dela in se briga za prospeh gospodarstva, ne sili v tujino in brani domače navade pred kvarnimi tujimi vplivi.«

»Za svoje nasprotnike mora Orel smatrati vse tiste, ki hočejo ljudstvo zastrupiti z nevernostjo in sovraštvom do katoliške Cerkve in duhovščine, pa tiste, ki kvarijo mladino, odirajo ljudstvo in se z njegovo bedo okoriščajo.«

Podal sem vam prekrasno sliko namena slovenskega Orla. Ali vam ni všeč? Kajne, dragi starši, veseli boste, ako vaši otroci pristopajo k temu plemenitemu društvu, da si združeni z brati ohranijo vero, pošteno življenje, čistost na duši in telesu, da z molitvijo in marljivostjo napredujejo v vsestranskem blagostanju sebi v časno in večno korist, vam pa v presrečno blago veselje in pravo srečo.

Kar sem povedal o Orlu, naj velja tudi o Orlicah povsod, kjerkoli so se radi posebnih razmer morale vpeljati.

4. Le še eno samo prelepo podobo v naši škofiji naj vam pokažem. Mislim na svete misijone. Želeč zaceliti težke rane, ki nam jih je zadala strašna vojna in nam jih zadajajo sedanjí čez mero brezbožni in razuzdani časi, sem naprosil naše misijonarje in redovnike, naj se iz ljubezni do Boga in do vas potrudijo, da vsako leto opravijo sv. misijon v kar mogoče mnogih župnijah. Vsi gospodje in očetje so se misijonom navdušeno lotili. In on vseh krajev mi prihajajo poročila, kako zaželjeni so vam misijoni! Udeležujete se jih skoraj vsi verniki, tudi može in mladeniči, ki so trpeli in bili pohujšani v vojnih jarkih in v groznem ujetništvu na Ruskem ali na Laškem. Hvala Bogu in Materi Mariji!

Ako se spreobrnemo in skesano h Gospodu kličemo, se nas bo morda usmilil in obvaroval grozot, ki nam preta, ako mi zmagala socialna, komunistična prekucija po vsem svetu, ali vsaj po Evropi. Oh, po svetem misijonu naj izgine iz naših župnij in družin odpad od vere in Cerkve, naj izgine sovraštvó do Jezusa, do Marije, do duhovskega stazu, naj preneha grodo, sirovo, nesramno govorjenje doma, po železnica in v društvi, naj popolnoma prenehajo grešni plesi in vse druge prenevarne priloznosti za greh! Po sv. misijonu naj se počivi versko, krščansko življenje, zmernost, treznost, čistost in družinska ljubezen, družinski mir! O Marija, prečista Mati božja, prosi za nas! Presveto Srce Jezusovo, usmili se nas!

Naj vas blagoslovi vsemogočni Bog, Oče, Sin in sveti Duh!

V Ljubljani, na novega leta dan 1921.

† Anton Bonaventura,
škof.

Razgled po svetu.

PO KATOLISKEM SVETU.

Nasprotniki Cerkve in šole imajo povsod iste cilje. Naši računajo z nebriznostjo katoličanov in poštenih starišev, pa skušajo z različnimi sokolskimi odredbami razkristjaniti našo mladino in jo zaplesti v svobodomiselstvo. Toda kulturnojbni bodo naleteli na odpor, ki ne bo prijeten. Framasonstvo ima to svojstvo, da se zna hinavsko vrniti tudi v svetlišča naših šol. Navidez kulturne odredbe, ki jih hočejo uveljaviti tudi pri nas pod naslovom sokolskih telesnih vežb med šolsko mladino, imajo nevaren strup v sebi, ki ga že

čutimo. Toda naši katoliški stariši se ne bodo dali oropati svojih pravic. Če zahtevajo drugi versko svobodo, jo zahtevamo tudi slovenski stariši zase in za svoje otroke. V ameriški državi Michigan, kjer je med prebivalstvom samo četrtna katoličanov, so hoteli protivniki katol. vzgoje vtihotapiti postavo, po kateri bi se morali vsi otroci vzgajati v državnih šolah. Katoliški stariši so stopili na noge. Sprejeli so usiljeni jim boj, pa so ga pod vodstvom škofa Gallagher (Detroit) tudi srečno izvojevali. Podpirani od vernih protestantov so večino volivcev prepričali, da nova naredba nasprotuje temeljnemu ameriškemu zakonu o verski svobodi. Hkrati so pa tudi odredili javne molitve in velikanski spreved po ulicah mesta Detroit s petjem krščanskih slavospevov. Ker je bila nato tudi volitev guvernerja, so šli katoličani v boj z geslom o svobodi pouka. Zmagali so z dvotretjinsko večino. Kulturnobojni zakon je bil zavržen. Amerika naj nas učil!

VELESILE.

Ko smo bili majhni, smo verjeli, da je pravica na svetu. Če se nam je godila krivica, smo se pritožili pri atu ali mami in ta dva sta storila svojo dolžnost. Kdor je zaslužil pohvalo, jo je dobil, kdor pa kazen, tega je dohitela palica. Danes pa se nam zdi vse drugače na svetu. O pravici niti ne govorimo več, kakor da je ni. Samo glasove štejemo in števila svojih pristašev pregledujemo, češ da nam bo moč pomagala do zmaga. Pa varamo sel Ne moč, ampak prezirana in zasramovana pravica je in mora biti znamenje, v čigar zmago verujemo. Pravica! To je velesila nad velesilami! Pač lahko se pregrešijo mogočnejši nad njo, a dan plačila pravzaprav kazni jim ne odide, in danes je na svetu mnogo takih velesil, ki jih prej ali slej doleti kazen.

VELESILA V JUGOSLAVIJI.

Povsod na svetu se dobe ljudje, ki bi radi vsem ukazovali, vse komandirali. Oni naj bi bili gospodje, vsi drugi pa hlapci, nad katerimi bi oni vihteli svoj bič in svojo knuto. Tako tudi v svobodni Jugoslaviji, kjer smo vsi bratje združeni pod eno streho. Tu pri nas bi bili gospodje demokrate in radikalcí in še samostojnejši mogoče, vsi drugi pa naj bi plesali, kakor oni hočejo. Ne vprašajo, kaj je prav in kaj ni, ampak kaj morejo. In kar morejo, to hočejo. Pravica in mogočnejši pa hodita malokdaj po skupnih potih. Tako nas hočejo potisniti ob steno in nas pogaziti. Toda varajo sel Pravica je še vselej zmagala.

VELESILA V ITALIJI.

Italija je zmagala, ali po svoji ali zaslugi drugih to je vseeno. Nesreča pa je hotela, da so Italijo v dneh zmagoslavlja vodili može, ki nimajo nikoli dosti, ki bi vse radi spravili v svoje nenasitno žrelo. Kar se je dalo kakemu sosedu izsiliti, odtrgati, oropati, to so si izsilili in oropali, čeprav Bog še ni preklical 7. božje zapovedi. Krivica pa se ni maščuje nad krivičnikom. Stotisoče Jugoslovanov in Nemcev, ki so jih in na tak način priklopili, znajo biti Italiji v pogubo. S tega činom je Italija prestopila svoje naravne meje in zgubila staro enotnost ter pridobila kak milijonček nezadovoljnih. Prestopati naravne meje pa se pravi toliko, kakor ponoči bdeti, podnevi pa spat. To se pa, kakor splošno priznavajo, nikjer ne obnese dobro, pa se tudi v Italiji ne bo.

VELESILA NAD NEMČIJO.

Uboga Nemčija! To jo stiskajo in navijajo, da se Bogu smili. In pri tem še šale zbijajo! Človek sicer ni prijatelj Nemcev, vsaj tistih ne, ki so vodili svetovno vojsko, a ko sliši, kako jih vedno bolj natezujejo, mu v poštenem srcu vstane odpor proti takemu počenjanju. Najprej so ji naložili kazen, da bi mislil, saj jo nikdar ne bo mogla plačati, potem jo tolažijo, da jo bo ta kazen napravila iz nekdanje ošabnice za svetnico ponižnosti. Da ji kazen ne bo prelahka, hočejo nadzorovati njeno trgovino, da ne bo tako kmalu prišla do potrebnega denarja. Če ne plača, ji obetajo druge še ostreje kazni. Če pa kljub vsemu temu plača, pravijo, da ji hočejo naložiti še nove denarne kazni, da se bo še nadalje imela priliko vaditi v ponižnosti. Nadalje

mora Nemčija razpustiti narodne brambe in uničiti svoje podmorske čolne. To so silne ponižujoče zahteve. Kdor bi jih hotel izpolniti, ta bi moral imeti skoro neskončen razum. Nemški državniki pa so le ljudje in se tega tudi zavedajo. Vedo sicer, da pri zmagovalcih z nobenim protestom in nobeno prošnjo nič ne opravijo, a zdí se, da si natihem mislijo, da teh zahtev ne bodo nikoli izvršili. »Pride čas,« tako si mislijo, »ko se usoda zaobrne in to morda prav kmalu.« Pri tem pa se ozirajo v daljino Rusijo. Boje se je sicer tudi sami, a gotovo jim je ljubše, da ne poginejo sami, ampak obenem s svojimi razigranimi nasprotniki. Ni sladka ta tolažba, a vendar daje upanje, da slednji pride pravica, ki bo pomekla s silo pariških mogotcev. Gospodje v Parizu se te velike nevarnosti, ki jim preti iz Rusije tudi zavedajo. Zato kujejo nove načrte, kaklo bi zabranili

VELESILI IZ RUSIJE

pohod v ostalo Evropo. Dobro vedo, da ta sila še ni uničena. Zato hočejo, da naj bo Nemčija uboga, drugod pa naj bo doma kolikor-toliko bogastva. Samo Nemčijo si upajo vkrotiti. Zato ji ne pripuste združitev z Nemško Avstrijo in slednjo za vsako ceno hočejo vzdržati na lastnih nogah. Proti Rusiji pa baje pripravljajo za spomlad novo vojsko. Radi tega je menda prišel znani general Foch v Belgrad. No, pa tudi Rusija ve, kaj ji preti in že zbira nove armade in utrjuje svoje postojanke. Da bo proti drugim močnejša, hoče skleniti mir z Rumunijo. Tudi Ljening se je že prebudi iz umske otmotice in sklepa — tako pravi — tajne pogodbe z Nemčijo. Kakor se vidi, Rusija še ni srta. Kajti kljub vsaj bedi žive tam še nepregledne množice ljudi, mislijo, da je njihova stvar vendar pravična in da morajo to pravico ponesti v ostali svet. Pri neprestanem oboroževanju ruskih armad pa se zdi, da bodo morda boševiki tisti, ki bodo vršili nad Evropo sodbo radi njenih krivic, dokler ne pride sedba tudi čeznje. Tedaj bodo obračunali z vladohlapcem nekaterih jugoslovanskih političnih strank, s požrešno nenasitnostjo Italije in krutim trinoštvom, ki ga zmagovalci izvršujejo nad Nemčijo, seveda, če pravica že preje ne pride do svoje veljave.

PARISKI MOGOTCI

zapuste Pariz in se za odloavo prepeljejo malo v London. Tam hočejo delati pravico Turkom in Grkom. Že so jih pozvali na sedbo. Grčija je bila takoj pripravljena, da se pokori njihovi odločeni, Turčija pa je stavila nekaj pogojev. Ker misli, da ji gospodje v Londonu najbrže ne bodo ugodili, je začela misliti na samopomoč. Pravi, da so se začeli shajati velikaši vseh mohamedanskih držav, da se skupno postavijo v bran morebitnim napadom,

Iz Kmetiskih Zvez.

d »Kmečka zveza za kranjski okraj« boče imela dne 14. februarja ob 11. uri v »Ljudskem domu« v Kranju občni zbor, kakor predpisujejo pravila. Na dnevnem redu je tudi govor o političnem položaju. Kmetje in kmetice, udeležite se shoda v obilnem številu! To bo na dan sv. Valentina. — Odbor.

KMETSKA ZVEZA NA SELIH

je imela svoje zborovanje na dan sv. Treh kraljev. Prerečevalo se je o sedanjem političnem stanju naše države, Slovenije, naše stranke in našega kmeta. Z bridko žalostjo smo morala ugotoviti, da bošata neizmerna sebična lakomnost in brezna strankarska strast uničili in prodali Jugoslavijo. Lep zgled je rapalka pogodba. Dalje raste premoženje nekaterih »srečnih« na čudovit način, banke lezejo na dan po gobe po obilem dežju. Na drugi strani pa čimdalje večje siromaštvo. Davki vedno višji. Dražinja še občutnejša. Nešči fantje-vojaki trpe po raznih južnih krajih vedno bolj nečloveško. Vse javkanje, prošnje in pritožbe so zastali. Belgrajska vlada pa nima drugega dela, ko da se sramotno prepira za ministrske stolčke. A le igrate se! Prst

božji že piše: Mene, tekel, fares! Vsaka hudo-bija se kaznuje. Ta se bo tudi. Kača, ki jo vlada goji, bo kmalu dorastla in prišla bo na dan — revolucija, oziroma razpad. Oštarijska razlaga črk SHS = Sam Hudič Skupaj — ima v teh žalostnih razmerah precej resnice v sebi. Upamo, da se vodilni moške kmalu strezljivo in nastopijo boljši časi v naši novi domovini.

Po naši domovini.

KRIZE PRI TRZIČU.

V naši šoli se je očenas pričel moliti, a prišla je hušja kazen za otroke in matere oz. gospodinj; pa zakaj? Dopoldanski pouk se prične zjutraj ob 8. uri in traja do 1. ure popoldne, tako da morajo oddaljeni otroci iti zjutraj gotovo že ob pol 7. uri v šolo. Koliko se zamore otroke zjutraj zgodaj najesti pa lahko sami presojate. Domov pride ob pol 3. uri popoldne. In to morajo otroci trpeti s 7. letom. Res pomilovanja vredni otroci, obenem si nakopavajo prezgodnji grob.

JANČE.

Čuje se in bere, da imajo že po veliko župnijah, v vojni oropanih cerkvenih zvonov, zopet nove, jeklene, pa tudi bronaste. Kdaj neki pa pride k nam oni zlati čas, da tudi na našem hribečku zapoje tako težko pričakovani in pogrešani zvonovi? Čas bi bil že; pa pri nas je tako: vedno odlašamo. Pregovor pa pravi: Kar danes lahko storiš, ne odlašaj na jutri! Tako bi se bilo že tudi to lahko napravilo, samo požitvovalnosti ni za dobro stvar.

POPOTNIK IZ MIRENSKE DOLINE.

Prepust je. To se pozna na številnih bilih po mirenski dolini. Vrše se seveda ob nedeljah. »Šest dni delaš, sedmi dan pa plešiš.« Tako razlagajo veseljaki tretjo zapoved. »Šest dni zbiraš denar, sedmi dan pa ga v jamo vrzi!« Ni čuda, da je poleg mene še veliko »popotnikov« po mirenski dolini, ki prosjajo od hiše do hiše, ker so prehitro zapravljali. — Šel sem po cesti proti Mekronoju. Srečaval in dohajal sem mnogo ljudi. Slišal sem marsikaj na svoja ušesa. Eden je rekel: »Farovške hranilnice kmeta odirajo in spravljajo z grunta.« Mož ni povedal, katera hranilnica je to naredila; najbrže za nobeno se vé. Njegov spremljevalec mu je prikladal: »Jaz duhovnikom nič ne verjamem, samo v cerkvi še.« Možakar ni slutil, kako neumnost je povedal. Došel sem drugo trumo. Tu je bil pa eden posebno navdušen za napredek. Rekel je: »Če bi zdajle dobil enega farja, ga ubijem. In farjskih podrepnikov kar ne morem; čuki, nazadnjaki.« — Aha, sem si mislil; zdaj šele vem, kdo je naprednjak in nazadnjak. Napredni si, če preklinjaš po kranjsko in po italijansko; če zmerjaš ljudi, ki ti niso nič žaloša storili; če ponoči rogoviliš. Ako pa greš v nedeljo v cerkev, če podnevi delaš, ponoči pa spiš, tedaj si klerikalček, podrepnik, čuk. — Bog nas varuj takega naprednjaka! Tam okoli Mekronoga grem zopet na požirek. Priidem v gostilno. Na mizi leži »Jutro«. Vzameš in berem: »Župnik Ključec (kako ohkamol) je pred vojo pasel in strigel svoje ovce po stari navadi. Dobro plačanih maš za žive in mrtve v vojsi je kar deževalo. In ko je pampnat denar izdal svojo veljavo, le zvit Ključec zahteval za mašo štiri srebrne kronce, vredne 52 papirnatih.« — Seveda lažnivi Ključec, ki je pisal to prismočevje, ni povedal, kje je tisti župnik, ker si je vso stvar izmislil, dobro vedoč, da mu bodo liberalci verjeli. Srebrne kronce pa so med vojo deževalo ne v farovške žepe, ampak v žepe liberalnih verižnikov in kramarjev; v žepe samostojnih mesarjev in krčmarjev.

VALTA VAS.

V predzadnji števil »Domoljuba« sem čital, da predi izobrazevalno društvo v Valti vasi ljudsko igro »Domek« v nedeljo 9. jan. 1921. Ker je bil čisti dobiček igre namenjen za nakup novih zvonov, sem se tudi jaz odločil, da stopim v Valto vas. No, in ni mi bilo žal! Igra že sama na sebi je zelo lepa, a še lepše so naredili igralci in igralke. Tako so se oživili v svoje vloge in tako lepo igrali, da smo bili

vsi ganjeni. To je lepo, fantje in dekleta, vsa čast vam, le tako naprej! Iščite izobrazbe in zabave v društvu! Kolikor sem zvedel, je društvo tudi darovalo za zvonove lep znesek 1000 kron. Na vprašanje, kdo vodi vse delo v društvu, se mi je odgovorilo, da vavtovsko učitelstvo, kar me je še bolj razveselilo. Sem pa tam se sliši kako zabavljanje čez učitelstvo, to pa tako lepo, složno deluje za napredek in izobrazbo. Klobuk dol pred takim učitelstvom! A nekaj pa mi je le pokazilo dobro voljo in to je pot, ki pelje iz ceste pri Strumbliju do cerkve. Ta pot je pa res nekaj staroveškega. Tako slabe poti, ki bi jo rabila skoraj polovica fare, menda ni nikjer na svetu. Tu imate, občinski možje Valte vasi, priliko, pokazati svojo skrb za kmeta in napredek! Kakor sem slišal, ni bila omenjena pot popravljen, odkar je umrl g. župnik Zakrajšek. On je včasih s priznanje prosil farane za popravo te poti. — Vavtovski fantje in dekleta, le kmalu zopet pripravite kaj lepega, da se pridemo k vam razveseliti, do takrat vas pa prav lepo pozdravlja vaš prijatelj in prijatelj zabave in napredka!

Tedenske novice.

Politične.

p »Naglo jezdijo«. »Slov. Narod« z dne 2. t. m. poroča o mrzlem vetru, ki brije na Češkem proti samostanskim šolam. — Dalje poroča, da je na sestanku, ki ga je sklicalo neučno ministrstvo, predlagal kmetski poslanec dr. Srđinko, naj bi se verouk iz šolskega učnega reda odstranil, in v senatu je bil sprejet predlog poslanca Smirke, naj se šolstvo preosnuje na temelju popolne ločitve cerkve od države. — Poslanec dr. Bartošek je stavil v poslanski zbornici predlog za to ločitev pa se je radi nujnejših točk odložil na kasneje. V Češkoslovaški jezdijo naglo, pristavlja »Slov. Narod«. Vero iz šol, strah božji od mladine, vzgoja brez vere! Čudno pri nas je le to, da naši demokratje tako radi pošiljajo svoje otroke v samostanske in privatne krščanske šole. Ali bo to za človeško družbo in za državo dobro, ako odpravite vero in križ iz šol?

p Ubogi Ribnikar. Poverjenik Ribnikar, kateri je ljubljanskim okoljskim mlekaricam in prodajalkam dobro znan po svoji brezmejni surovosti, je tožil »Slovenca«, ker le-ta ni hotel priobčiti njegovega popravka v neki zadevi. Pri sodbi pa je Ribnikar temeljito pogorel.

p Konstituantu zopet doma. Ustavotvorno zbornico je liberalno-radikalna vlada poslala zopet na počitnice. Seveda dnevne plače jim naprej teko. Da, liberalci pa znajo delati, kajne, gospa »Domovina«?

p Balkanske manire. Velesrbski okrajni glavar v Tuzli — piše se Grudić — je bil jezen na nekatere, ki niso njegovega mišljenja. Da bi se jih znebil, je skrivaj priredil »revolucijo« in obdolžil vse neljube osebe. 400 kmetov je dal zapreti, 300 jih je neusmiljeno pretepel, 130 je še zaprtih. Največ so trpeli slovenski delavci, katere je enostavno pometal na cesto. Naši samostojneži pa še zmerom v objemu z liberalci delajo na to, da se pri nas uvede samo belgrajska komanda.

† Kako »vladamo« v Južni Srbiji. »Hrvat« pribčuje po škopljanskem muslimanskem glasilu »Hak« dopis iz Giljana, v katerem se zrcali vsa nepotvojena pri-

stnost belgrajske balkanske politike. Dopis pripoveduje, kako naši državni organi in orožniki mučijo in ubijajo poštno prebivalstvo pod pretvezo, da preganjajo roparje. V resnici pa so lupeži varni po svojih skrivališčih, račune za njihova zlodela pa morajo plačevati nedolžni ljudje, ki državnim organom niso po volji. Dopis navaja natančno imena in kraje, kjer so drž. organi postreljali mnogo moških oseb, drugim polomili roke in bili s puškinimi kopiti. Ne prizanašajo niti ženskam, ki jih bijejo in onečaščajo. Pri tem navadno tudi plenijo. Ako pride potem na oblasti vprašanje po izginolih osebah, pa odgovore, da so se dotičniki poskrili v šume, kjer da žive roparsko življenje. A odkriti grobovi pripovedujejo vso strašno resnico. Umevno je ob vsem tem, da se tudi muslimani v Južni Srbiji pod takim žezlom ne počutijo dobro. Komur bi se gornja dejstva zdela neverjetna, naj pomisli, kako se postopa celo na Hrvatskem in v Vojvodini.

Domače novice.

— Cenj. čitatelje opozarjamo tem potom ponovno na okolnost, da »Slovenec« letos že tretje leto izbaja ob nedeljah in praznikih, vsled tega pa ne izide ob ponedeljkih osirama dnevih po prazniku. Reklamacije, kjer se kdo pritožuje, da v ponedeljek ali pa torek zjutraj ni prejel lista, so torej brezpredmetne. Torkov list se oddaja na pošto med 8. in 10. uro dopoldne in ga torej poštni naročnik ne more prejeti v torek opoldne.

d Jugoslovanski boljševiki v Parizu. V Parizu so odkrili jugoslovansko boljševiško zaroto, kateri na čelu je stal neki Abramović. Policija je večino članov potaknila po zaporih.

— Ne v Ameriko! Kljub temu, da je zunanje ministrstvo pred nekaj časom ravno tem potom opozorilo prebivalstvo na to, naj ne potuje v Ameriko, ne da bi poprej dalo vidirati svoje potne liste pri konlatih Zedinjenih držav, se še vedno dogaja, da posamezniki ne vpoštevajo tega opozorila ter tako zadenejo na velike težave na svojem potovanju. Konzulati Zedinjenih držav imajo pravico vidirati potne liste samo pripadnikom tiste države, v kateri uradujejo. Prebivalstvo se ponovno opozarja, naj ne potuje v Ameriko, ne da bi poprej dalo vidirati svoje potne liste ameriškim konzulatom v Jugoslaviji.

d Invalidski oddelek poverjenišva za socialno skrb razglasa, da so zaloge obteke za invalide izčrpane ter naj se tozadevne prošnje za dobo treh mesecev ne predlagajo. Delna pomoč je mogoča le še s čevlji in perilom, katerih je še nekaj v zalogi. Ukrenjeno je pa vse potrebno, da bodo v doglednem času na razpolago sredstva, da bo mogoče pomagati vsaj najpotrebnejšim. Pri tej priliki se še opozarja, da so sredstva za te vrste podpore tako omejena, da se prošnjam invalidov, ki so okoli 30 odstotkov ali manj dela (poklica) nezmožni, ne more ustreči, ne da bi se občutno zastavili invalidi-hiralci, ki so vsled svoje visoke invalidnosti in popolne delaznezmožnosti v največji bedi in le od podpor odvisni. Pozivljajo se v splošnem vsi prosilci, naj se na prednavedeno ozirajo ter tozadevne prošnje predlagajo le v res nujnih in obzira vrednih slučajih.

— Poštno in brzojavno ravnateljstvo pozivlja naročnike časopisov, da naj vsak nered gled dohoda ali dostavljanja naročenih časopisov naznanijo pristojnim izdajnim poštnim uradom ali pa naravnost poštnemu ravnateljstvu. Ravnateljstvo bo na vsako pritožbo uvedlo natančno preiskavo, da se vzrok nerada odpravi. Ker je tako naznanilo v prid poštni upravi, kakor tudi občinstvu, naj pritožniki pošiljajo taka naznanila zaprta in poštnine prosta. Na ovojju pa je napraviti opazko: »Na uradno zahtevo v časopisnih zadevah poštnine prosto.« Drugačnih zadev pri teh pritožbah na ravnateljstvo ni omenjati.

d Somišljeniki »Jugoslovanske kmetске zveze«. Piše se nam: Zimska doba je, in čas dela, ki ga vztrajno uporabimo v svrhe trdne, popolne stanovske organizacije, v gospodarskem in političnem oziru. Noben naš somišljenik ne sme ostati neorganiziran. Vsi v »Kmetске zveze« in v gospodarske zadruga. Na stran tu osebne koristi in zavedajmo se, da le popolna in močna organizacija nudi moč in oporo. Kdor je do skrajnosti sebičen in išče od stanovskih organizacij kakih zasebnih koristi, naj se vendar že enkrat zave, da s tem škoduje močni skupnosti in — sebi. Ne tiščimo nekaj kronic v svojem žepu, če vidimo, da vsled tega skupnost naših somišljenikov mnogo škode trpi. Vsaka naša hiša naj ima »Domoljuba«, Bogoljuba«, Koledarček Jug. Kmetске zveze itd. Preprečujmo vhod nasprotnega časopisja v naše hiše, ki nam zastropja mladino. Časi, ki so predvideni, nas ne smejo dobiti nepripravljene, ker gorje potem našemu ljudstvu.

d Ali ste že naročili Koledarček Jugosl. Kmetске zveze? Ali ste že brali v »Domoljubu«, kako potrebno je, da ga ima vsak naš somišljenik?

Ali veste, da je to najlepši, najpriljavnejši in najboljši ročni zapisnik?

Ali veste, da stane koledarček Jug. Km. Zv. samo 12 K s poštnino vred?

Ali veste, da ga je treba naročiti pri tajništvu J. Km. Zv. v Ljubljani, Jugoslov. tiskarna?

Mnogo naših mož in žena vse to ve in so koledarček že naročili. Vsem ostalim pa pravi »Domoljub«: »Storite tudi vi tako!«

d Na sejmu. Ker se nekatera naša kmetška dekleta čudno gosposko lišpajo, nam je poslal prijatelj sledeč dopis:

Na sejmu zapazim nališpano kuro, Prenašala v roki je stvar — »pompaduro«. Možitve pa zopet predpustne ne bo: Za kmeta »prenobel« punčara je to. —

Za kmeta prenobel, za škrica prekmečka, Priromala srečno bo le do — zapečka! Brez cvenka tud' cape ne zvačjo moža, Pogleda vsak preje kaj zna, kaj ima. —

Kuhalnica, metla, srp, grablje in ščetka, S tem diči dekle se kot Micka in Metkal Poštenje in pridnost v najvišji je cen': V roké zato rajši — le bukov polen!

d Zlata poroka. Na Ponikvi ob južni žel. na Štajerskem je bila v ponedeljek, dne 31. januarja tega leta zlata poroka. Obhajala sta to redka slavnost 70 letni starček Jožef Šibal

in njegova tudi 70 letna zvesta družica Agata. Še možem so solze porosile oči, ko je zlati par stopal z okrašenima palicama ob roki svojega mlajšega sina Tončka pred isti altar, kjer sta bila poročena pred 50 leti. Obenem je bil pa ta dan poročen tudi njihov mlajši sin Tonček, ki je dobil zopet družico materinega imena, namreč dobro in pridno Zalešanova Ajto. Obadva sta bila zgledna uila Marijine družbe. Bog daj po Marijini priprošnji tudi mlademu paru doživeti kdaj zlato poroko!

d Ribno pri Bledu. Poročil se je dne 31. januarja t. l. g. Franc Fajfar, posestnik in lesni trgovec v Bodeščah, z gđno. Jožefo Koselj iz ugledne Koseljeve rodbine v Bodeščah. Obilo sreče in blagosloval!

d Tatovi. V noči od 11. do 12. januarja so vlomili tatovi v prodajalno Ivana Leben ter odnesli cigaret in tobaka od 2 do 3 tisoč kron.

d Velika tatvina v vlakcu. Med vožnjo od Karlovca do Metlike je bilo ukradenih Janku Radatoviću iz Sošice 5000 kron, vložna knjižica I. Hrvatske štedionice v Zagrebu z vrednostjo 36.000 kron, 10.000 nemških mark in njegov krošnjarski in potni list.

d Cerkveni rop. V cerkvi sv. Lenarta pri Veliki Nedelji sta bila ukradena srebrna monštranca in ciborij. Škode je 20.000 kron. Zločinci niso znani.

d Navrtana mina eksplodirala je 2. t. m. v trboveljskem rudniku in smrtnonevarno ranila premogarja Josipa Košaka in Ivana Pirca iz Loke. Ranjenca so prepejlali v ljubljansko bolnišnico.

d Smrtina nesreča. Posestnik in mlinar Janez Burgar iz Podpeči je vozil 27. m. m. s čolnom kamenje za popravo jezca. Med 5. in 6. uro je peljal Burgar s čolnom 7 oseb čez vodo k jezu, pri katerem se je čoln prekucnil in so ljudje poskakali iz čolna in se rešili izvemši 19 letne Burgarjeve hčerke Ane, ki je utonila. Trupla utopljenke niso našli.

d Smrtina nezgoda. Posestnik Jakob Eržen iz Stare Oselice se je dne 29. m. m. vozil iz dvovprežnim vozom iz Škofje Loke domov. Do Trebij mu je prišel naproti njegov 9 letni sin Lovro. Skupno z njim sta se peljala čez Fužine na Staro Oselico. Na strmi poti iz Fužin na Staro Oselico se je voz prekucnil; oče in sin sta padla pod voz; sin očeta, ki je bil vinjen, ni mogel zopet spraviti na voz in je izpregel konja in šel domov po pomoč. Ob 9. uri zvečer sta prišla Ivana Eržen in Miklavž Remc, da spravita Eržena domov. Eržen je ležal še pri vozu, ko sta ga vzdignila, je padel in se trkljal po nekem travniku kakih 50 m navzdol; pri padcu se ni poškodoval, nasprotno je še veliko govoril in pel. Erženova in Remc sta spravila na to starega Eržena v hišo posestnika Janeza Tušarja na Fužini, kjer so mu postljali na klopi pri peči. Drugo jutro, ko je dekla Jera Kokalj ob pol 4. vstala, je zapazila, da je Eržen mrtev. Domneva se, da je pokojnega Eržena vsled preobilo zavžite pijače zadela srčna kap.

d Požar. Dne 25. p. m. je izbruhnil v vinskem hramu v Novem Ljubnu, ki je bil last 68 letnega Jakoba Irta iz Braljšina, občina Prečna, ogenj, ki je vpepelil ves hram do tal z vsemi stvarmi, ki so se v njem nahajale. Tako je bilo Irtu uničeno: 700 l vina, 20 l tropinoveca, 3 vinski sodi, 1 kad, 1 tiskalnica,

1 postelj, 500 kg sena, 15 škopnikov in 100 K denarja. Škoda znaša okoli 25.000 kron. Irt ni bil zavarovan. Ogenj je nastal iz nepredvidnosti pri kurjenju v hramu se nahajajoče peči.

d Električna ne ubije? Dunajski profesorji uče, da električni tok človeka sicer močno poškoduje, vendar pa ne uviije in je smrt takega ponesrečenca samo navidezna. S tem se strinja tudi neki japonski zdravnik, ki je prišel po svojih študijah in izkušnjah do enakega sklepa in je nalašč dopotoval na Dunaj, da tu svoja tozadevna proučavanja dopolni. Sedaj je sestavil dunajski vseučiliščni profesor dr. Jellinek posebno zbirko pripomočkov, ki se morejo uspešno uporabiti pri reševanju električnih ponesrečencev. Zbirka je zložena v posebni rešilni omari.

d Vojaška straža ustrelila dva kmeta. 50 letni Vinko Berič in 28 letni Franjo Felkl, kmetska posestnika iz Svetice pri Zagrebu, sta šla v soboto popoldne kupovat kravo. Zvečer okrog 10. ure sta se vračala domov preko Zagreba. Ko sta pasirala v bližini vojaškega tehničnega magacina, ju je straža hotela ustaviti. Ker na klic »Stoj!« nista obstala, so vojaki pričeli streljati. Oba sta bila od strelcev zadeta in sta obležala na mestu mrtva. Sin ustreljenega Beriča je izpovedal, da je imel Felkl pri sebi 50.000 kron, katere vsote pa pri njem niso več našli.

d Usmiljene sestre od sv. Križa v Mali Loki pri Ihanu. Na Mali Loki pri Ihanu je bilo nekaj večje posestvo, ki je obsegalo pet zemljišč, takozvana: grajščina Mala Loka. Razni posestniki in poznejši prekupeci so to posestvo na drobno razprodali; le poslopje je ostalo z malim kompleksom zemlje, za kakih 10 mernikov posestva. Grajščina Mala Loka je bila nekaj časa last damskega odbora v Ljubljani, ki oskrbuje Jozefinum. Po darežljivosti neimenovanih dobrotnikov pa je meseca oktobra minulega leta postala last usmiljenih sester od sv. Križa, redovnic, ki žive po pravilih sv. Frančiška Asiškega, strežejo bolnikom in delujejo za blagor bližnjega. V Mali Loki so ob letošnjem novem letu odprle šivalni tečaj za dekleta iz okolice, da se uče šivati, pozneje odpro tudi gospodinjski tečaj, če bo kazalo. Ta zavod je postavljen pod zaščito sv. Antona Pad. in ga imenujejo: Antoninum. V zavodu je prednica tega reda s štirimi sestrami, ki vodi gospodarstvo zavoda in malega posestva. — Križarke so se naselile na tem posestvu, da bi se bolehnne sestre-redovnice okrepčevale v zdravem podnebnju in na prostem zraku in se, če mogoče, popolnoma pozdravile. Sedaj sta tukaj dve sestri bolni na pljučih. V malološkem zavodu križark je danes deset oseb, med njimi sta dve siroti, katere zavod preživlja. Ena soba v zavodu je prirejena za kapelo, v kateri se mašuje, hrani Najsvetejše v malih posvečenih hostjah za vsakdanje sv. obhajilo redovnic in drugih domačin. V njej opravljajo redovnice skupno svoje molitve. V kapeli mašuje star župnik, stanujoč v zavodu in opravlja duhovno opravilo, pa vse to se izvršuje po revščini, ker manjka v zavodu vsega potrebnega, kakor po misijonih med pogani. Revna je mašna obleka — za navadne dni in za visoke praznike — ista. Ni monštrance, ne kadilnice pri blagoslovu. Redovnice bi rade imele v kapeli mali križev pot, primeren mali kapelici, pa ga ni. Morda bi mogel kak župnik podariti zavodu križark v Mali Loki kadilnico s čolničkom za kadilo, ali kak mašni plašč (zelenega plašča nima zavod), ali kako drugo mašno opravilo, česar sam več ne potrebuje, pa je še za porzbo. Morda bi kdo mogel podariti mali, mali kapeli primeren, križev pot? Sploh bodi zavod redovnic križark v Mali Loki toplo priporočen dobrotnikom in usmiljenim srcem. Redovnice molijo vsak dan skupno za dobrotnike svojega zavoda. Naslov:

Zavod usmiljenih sester od sv. Križa v Mali Loki, pošta Domžale.

d Prošnja. Po ukazu višjega redovniškega predstojništva ter vsled želje predragih prijateljev duhovnih sobratov, s katerimi sem precej časa vzajemno deloval v dušnem pastirstvu, izjavljam, da so dopisi v časopisih: »Domovina«, »Jutro«, »Kmetijski list« o nečednih stvareh med dijaki ter sploh o vsem, kar spada v ta dopisnem tako prelubi in predobroznani predal, je podlo obrekovanje in gola laž. — Saj ravno brezverstvo s svojo nenravnostjo med dijaštvom je ob prihodu podpisanege slovelo na novomeškem gimnaziju po celi Sloveniji. In edino to je podpisanege nagnilo kot odkritosrečnega prijatelja poštenege in razsodnega dijaštva, da je ustanovil Marijino družbo, ki je dvignila novomeški srednješolski zavod na sedanjo višino verskonravnega življenja. — Da so nasprotniki, ki predobro poznajo podpisanege vsled njegove odločnosti in neustrašnosti, misleč, da ni več mogoče, da bi jih še kdaj potipal, vrgli to laž med ljudstvo je pač vzrok očividni. Dobro vedo namreč, da duhovnik, ki je obdolžen takih nečednih stvari, »nečistosti« zgubi takoj popolnoma veljavo in dobro ime med ljudstvom. Zato sem prosil g. dobro znanca in prijatelja dr. Marko Natlačen, odvetnika v Ljubljani ter dr. Ivo Česnik v Novem mestu, da bodeta brezobzirno sodnijsko nastopala proti slehernemu, ki bi količkaj namigaval v svojem zasebnem in javnem življenju o tej nezaslišani krivici, ki duhovnika najbolj globoko zadene. — Vse dobro misleče Dolenice ter vse svoje številne znance in prijatelje uljudno prosim, da pridno zasledujete hudobne zločince dobrega imena ter jih ovadite z dvema pričama pri omenjenih gospodih zagovornikih. Bog plačaj!

Časopise, ki dan na dan pitajo svoje bralce s takimi in podobnimi lažmi o duhovnikih, ne spadajo v nobeno krščansko hišo. Torej proč z njimi! A takoj »Bogoljub« in »Domoljub« v vsako hišo; to bodi željo vseh količkaj krščanskomislečih Slovencev!

Marija Nazaret.

P. Pavel Potočnik.

d G. Anton Lapašne, Grm. Radi potrjuje, da niste Vi pisec članka »Kmet in izobrazba« v zadnji številki »Domoljuba« in da sploh s tem člankom niste v nikakšni zvezi.

d Kdo ve kaj o Francetu Cuznar, ki je zadnjičkrat pisal iz Rusije 4. decembra 1917 iz verenske gubernije. — Sporočila na Nežo Cuznar, Podkoren 82 pri Kranjski gori.

d Pogreša se od 18. julija 1915 Alojzij Razingar, rojen 11. junija 1879, ki se je onega meseca udeležil bitke na italijanski fronti v 17. pešpolka, 4. stotnija, 2. voj, 10. maršbaon. Kdor bi kaj vedel o njem, naj proti povrnitvi stroškov naznani Mariji Razingar, Plavški Rovt št. 59, pošta Jesenice (Gorenjsko).

Naša društva.

n Občni zbori »Slov. kršč. soc. zveze«, »Pevske zveze in »Zveze ljudskih odrov« se vrše dne 21. februarja v Ljubljani. Na te občne zборе so dolžni dekanjski odbori in slov. kat. izobraževalna društva poslati svoje zastopnike. Natančnejše sporede objavimo pravočasno.

n Medvedovi »Stari in mladi« izidejo v sredi meseca februarja.

n Režiserski tečaj S. K. S. Z. za režiserje podeželskih odrov. S. K. S. Z. opozarja naša društva, da vsaj do 6. februarja javijo udeležence režiserskega tečaja S. K. S. Z. in sicer z navedbo, ali društvo želi, da se tečaj vrši 18. in 19. februarja z zaključno nedeljsko predstavo ali pa po občnem zboru S. K. S. Z. dne 21. februarja dalje. Dosedaj se je prijavilo neznančno število. Ako bi ne bilo dovolj prijaviteljev, se tečaj ne vrši.

n Vselični davek za igre izobraževalnih društev. Čuje se, da delajo nekateri davčni uradi društvom težave, češ, da morajo za prirejanje iger kljub potrdilu plačevati po 30% pristojbine mesta 10%. Izobraževalna društva naj take slučaje nemudoma naznanijo S. K. S. Z., da bo posredovala na višjem mestu.

n Društveni domovi. Slov. kršč. soc. zveza si je nabavila vzorne načrte za društvene domove. Društva, ki si nameravajo postaviti dom, naj to željo naznanijo po dopisnici SKSZ, da se jim načrti dopošljejo.

n Leseni društveni domovi. V sedanjem času ni lahko zgraditi zidanega društvenega doma, ker je zidanje predrago. Preprost dom bi stal okoli 1.000.000 K. Da se pa zgraditi leseni dom vse bolj po ceni. Kako pa? Tako, kakor so to storili v Mirni peči. Proslili so posestnike gozdov, naj jim podare vsak nekaj smrek. Te so fantje sami podrli in speljali na žago, kjer so jih sežagali v deske. Nekaj hlobov so prodali, druge porabili z deskami pri stavbi društvenega doma. Z izkupilom za hlobove so plačali slikarja, ki je poslikal zaveso in nekaj kulis. Podobno bi marsikje lahko prišli hitro in brez posebnih težav do doma. Posnemajte ta modri zglede!

d Orel na Igu priredi v nedeljo, 13. febr. popoldne ob treh v »Našem domu« igro »Revček Andrejček«. Vsi okoličani vabljeni!

IZ STAREGA TRGA PRI RAKEKU.

Naši Orli so zelo delavni. Uprizorili so že dve igri in v kratkem času bodo še tretjo. Če se pomisli, da so bili zlasti pri predstavi »Na sodni dan« fantje večinoma prvič na odru, moramo biti z uspehom prav zadovoljni. Fantje, le korajžno naprejš! Pa tudi »Dekliška zveza« je oživela. Prireja zopet mesečne sestanke, kjer dekleta same nastopajo z raznimi predavanji in deklamacijami in kmalu priredi tudi igro. Na sestanku 1. januarja pa smo ustanovili telovadni krožek »Orlic«, za katere se je opazalo že delj časa živahno zanimanje. Pristopilo je takoj 40 dek. št. kot redne članice in krož. 20 kot podporne članice. Dekleta, katere še niste vpisane, a imate veselje, pristopite k našim organizacijam in ne bo vam žal. Kako pa znajo izobraževati naši nasprotniki, je lahko videl vsak, ko so imeli Sokoli veselico na Silvestrov večer. Ko so jutraj prihajali naši ljudje k službi božji, je še hreščala harmonika in vmes hvibavi glasovi te nadebudne mladine. Da bi pa kdo videl katerega teh ljudi pri maši na Novega leta dan, tega nismo slišali. Pa kaj bodo oni k maši hoditi, saj so vedno bogati; to je le za kmete. Zato na vkljub strastni agitaciji niso mogli niti enega kmetškega dekleta pridobiti za Sokolice. Tako je prav. Dekleta, pokažimo, da smo res zavedne, s tem, da vsaka po svojih močeh sodeluje pri našem K. s. izobraževalnem društvu. — Bog živi! Članica.

PREDOSLJE.

Tisto nedeljo pred Svečnico so naši fantje praznovali praznik orlovske zaobljube. Zjutraj so v krojih skupno pristopili k sv. obhajilu, popoldne pa jih je po javnem telovadnem nastopu naš rojak dr. Basaj v imenu predsedstva Orlovske Zveze slovesno sprejel v orlovsko organizacijo. Prečlani smo veseli tega dogodka. Orli, le krepko naprejš! Zberite vse poštene fante predaške župnije in vodite jih po geslu: Telesa moč, duha krepkost, to bodi tvoj uzor, mladost!

ST. VID PRI STICNI.

Dekliški dramatični odsek našega izobraževalnega društva je napovedani veseloigri »Kaznovana radovednost« in »Prisiljen stan je zaničevan« v nedeljo, 30. januarja prav dobro prednašal. — Odbor našega izobraževalnega društva se je odločil postaviti dom, katerega že toliko časa poogrešamo. Da bo mozel odbor svoj načrt uresničiti, je treba sodelovanja vseh faranov. Prispevke za dom bo zbiral od vsi do vsi s pooblastilom »Kat. slov. izobraževalnega društva« in lastnoročnim podpisom predsednika in tajnika. — Žrtvuje za dobro stvar, ker bo s tem položaj temelj za katoliško povzdigo šentvidske fare!

Vsaka hiša, v kateri je kak član Kmetske zveze, mora imeti „Domoljuba“, kmetsko glasilo.

Gospodarstvo.

KATERE DAVKE MORA PLAČATI KMET?

Ker marsikateremu kmetu ni popolnoma znano, katere davke je dolžan plačevati, hočemo kratko in pregledno navesti najprej stare davke, ki so nam ostali še iz Avstrije in so jih sedaj nekoliko spremenili.

Stari davki:

a) Zemljiški davek. Po novih predpisih so zvišali davčno podlago na trikratni čisti katastrski donos. Zemljiški davek znaša 20 odstotkov od te davčne podlage. Ker odpade dosedanji vojni pribitek (80 odstotkov) in deželne doklade ter se pobira sedaj v Sloveniji na podlagi tako odmerjenega zemljiškega davka enotni državni pribitek v višini 150 odstotkov. Od trikratnega čistega katastrskega donosa se odmerja tudi 2 odstotni prispevek za vremenske neugode in melioracije. — b) Hišni razredni davek. Istega so zvišali s tarifno najemnino vred na trikratni znesek in se od tako zračunanega hišnorazrednega davka pobira mesto dosedanje deželne doklade enotni državni pribitek 70 odstotkov. — c) Dohodnina. Tega davka so oproščene osebe, katerih skupni dohodek enega leta ne presega 4800 K.

Novi davki:

V svrhu kritja stroškov za invalidne podpre so vpeljali nov invalidski davek, ki se pobira v Sloveniji koef odstopna doklada k vsem neposrednim davkom, torej od zemljiškega, hišnorazrednega in drugih davkov in je v teh že vračunjen. — Drugi davek, s katerimi so osrečili deloma tudi kmeta, je davek na poslovni promet in ga zadeva v slučaju, da prodaja veliko živino, za katero se izdajajo živinski potni listi. Tega davka pa ni treba plačevati kmetom pri prodaji lastnih pridelkov, vzemši pri prodaji velike živine, za katero se izdajajo, kakor že omenjeno, živinski potni listi. — Davek od prirastka na vrednost nepremičnin so odpravili.

SAJENJE TOBAKA.

Oglasi in prijave pole za sajenje tobaka v letu 1921 so že razposlani na občinske urade zadevnih okolišev. Ker prihajajo vprašanja, je-li se smejo napraviti nasadi v drugih okrajih, ki niso navedeni v oglasu, se pojasnjuje, da je sajenje tobaka dovoljeno le za glavarsiva Črnonelj, Novomesto in Krško, dalje za okraje Konjice, Celje, Brežice, Ptuj, Maribor, Gornja Radgona, Ljutomer ter končno za celo Prekmurje. Povsod drugod je sajenje zabranjeno.

Pa tudi v navedenih okoliših je sajenje vzpazano na poprejšno prijavo pri občinskem uradu ali pa pri bližnji postaji finančne straže. Na podlagi teh prijav se bodo izdale dozvole (licence) in doposlale prijavljencem.

Sajenje brez licence je strogo prepovedano in se bo kaznovalo kar najstrožje.

S prijavi morajo kmetje pohiteti, ker je rok za prijavo nastavljen do 20. februarja. Prijave že prihajajo. Za zgled navajamo občino St. Peter v Savinski dolini, kjer se je izredno lepo število kmetov priglasilo za sajenje in sicer z velikim številom sadik. Več posetnikov je priglasilo pa 20.000 sadik, to

je približno po en joh (plug) zemlje za to sajenje. Iz neke druge občine je dobila direkcija tobačne tovarne v Ljubljani dopis, češ, da je zahteva, da se posadi najmanj 2.000 sadik (5 arov) previsoka. Tem bodi povedano, da je ta zahteva prav skromna, zakaj kdor hoče imeti kakih dohodkov iz tega, mora zasadi vsaj toliko zemljišča, ker drugače se to ne izplača ne za njega in ne za državni monopol.

Povedati se mora, da se je Uprava dež. monopola odločila za tobačno kulturno v Sloveniji zato, da bo naš kmet imel iz te kulture redne in dobre dohodke; te pa more dobiti le, ako sadi v primerni množini in ne za zabavo po kakih par sto sadik.

Iz Prekmurja so na direkcijo tobačne tovarne v Ljubljani došle prošnje, da bi se dovolilo saditi za lastno potrebo po nekaj rastlin in da se od vsake rastline plača davek, češ, tobaka za pipo ne dobimo v trafikah.

Da bi kdo sadil za lastno potrebo, se ne more dovoliti, ker državni monopol tega nikjer v celi kraljevini ne pripušča.

Pritožba, da ni dobiti v rodaji zadosti tobaka za pipo, je bila doslej opravičena. Poslej pa je dana možnost, da se bo stavilo takega tobaka mnogo več v prodajo in bodo take pritožbe utihnile v zadovoljstvo kadivcev in tudi monopolne uprave.

Gospodarski in tržni pregled.

g Ljubljanski trg. Tržni promet je bil pretečeni teden omejen na domače odjemalce. Na mesnem trgu se kaže pomanjkanje mesa. Goveji in telečji mesarji pripravljajo delni štrajk ter izjavljajo, da z dosedanjimi cenami ne morejo izhajati in da jim je vsak odkup dobre klavne živine nemogoč, ker jim nakupovalci za izvoz diktirajo cene žive teže. 1 kg govejega mesa v mesnicah po mestu I. verste stane 26 K, II. 22 K, na trgu 24 in 22 K. Telečje meso I. vrste 24 K, II. 22 K. Na svinjskem mesnem trgu začasno padajo cene. — Cene ostalega trga so stalne. Jaje: je dovolj po 1 K 60 vin. kos. — Špecerijsko blago je ostalo na prejšnjih cenah, razlike v cenah so povzročene vsled nestalne vrednosti denarja in kakovosti blaga. — Moka stoji na stari ceni. — Mleka je v Ljubljani dovolj.

g Mariborski trg. Meso in špeh za 1 kg: svinjski špeh 38—43 K; svinjska mast (spušč.) 50—56 K; svinjski ocvirki 30 do 32 K; svinjsko meso 30—36 K; svinjska glavina 16—22 K; svinjsko meso (prek.) 38—56 K; goveje meso 18—22 K; telečje reso 20—22 K; ovčje meso 18—20 K; loj 20—30 K. — Perotnina za 1 komad: purani 100—180 K; goske 80—140 K; piške 20—60 K; domači zajci 10—30 K; jajca (cela) 1—1'50 K; jajca (zdrobljena) 80 vin. — Žito in pšeno za 1 liter: koruza (rum. in bela) 4—5 K; ječmen 4'50—5 K; oves 3 K; ajda 3 K; pšenica 6—7 K; ajdovo pšeno 10—11 K; proszno pšeno 7—8 K. — Druga živila: bučno olje 1 liter 60—66 K; bučne prge (oljate) 1 kg 4—5 K; zelje (glave) 1 komad 2—3 K; zelje (kislo) 1 krožnik 1 K; bela repa 1 komad 30 vin. do 1 K; bela repa (ribana) 1 kg 2 K; bela repa (ribana) 1 krožnik 1 K; rumeno korenje 1 komad 50 vin. do 1 K; rdeča pesa 1 kom. 1—2 K; krompir 1 kg 2—2'20 K; krompir

1 merica 15—17 K; čebula 1 kg 5—6 K; solata endivija 1 kg 2—3 K; jabolka 1 kg 5—8 K; orehi 1 kg 16—17 K. — Mleko 1 l 4—4'50 K; surovo maslo 1 kg 55—60 K; sir 1 kg 9—10 K; smetana (kisla) 1 l 20 K. — Drugi predmeti: brezove metle 1 kom. 3—4 K; spleteni jerbasi 1 komad 8—30 K; škaf (navadne velikosti) in smrekovega lesa 40 K.

g Zagrebški trg. Goveje meso 26—32 kron, telečje 20—24 K, svinjsko 40—44 K, orehi 7—8 K, krompir 2 K za kg, jajca (1 kos) 1 K 50 vin. do 2 K, mleko (1 liter) 6 kron.

g Novosadski trg. Pomanjkanje vagonov je zelo občutno na žitnem trgu. Zaprtih sploh ni, a tudi odprtih so redki. Vsled tega je padla cena pšenici. Sedanje cene za 100 kg: pšenica 960—980 K, rž 800—820 K, oves 300—320, ječmen 520—540 K, koruza 360—380 K. Moka: nulerica 15—15'20 K, za kruho in kruh po kroni cenejša, mekinje 2'70—3 K.

g Cene prašičev v Mariboru so bile na zadnjem živinskem semnju po 28 do 30 K za kg žive teže.

g Cene živin in vinu v Sremu. Zadnje dni so bile cene v Sremu za 1 kg žive teže: Voli 14—18 K; biki 10—15 K; krave 8—14 K; telice 10—14 K; debele svinje 28—33 K; suhe svinje 26—29 K; mast kg 46—48 K; slanina 40—44 K. — Novo vino 1 l 10—14 K, staro vino 18—23 K.

g Koliko je vreden denar drugih držav? Ameriški dolar 141—141 K 75 vin.; avstrijska krona 24—25 vin.; carski rubelj 60—65 vin.; češkoslovaška krona 10 K 70 do 1 K 75 vin.; francovski frank 9 K 70 vin.; nemaška marka 2 K 30 vin.; rumunski lej 1 K 92 vin. do 2 K 2 vin.; švicarski frank 22 K 95 vin.; italijanska lira 5 K 15 vin.

g Koliko je vojnega posojila v Sloveniji? V Sloveniji je podpisano vojno posojilo za 529 milijonov kron. Gotovi ljudje so računali, da ga je le okoli 400 milijonov.

g Ameriški poljedelski stroji in Jugoslavija. Štiri velike tovarne za stroje severnoameriških držav: Walter Wood Co., Oliver Chillet, Plon & Works, Mineapolis, Steel & Machinerie Co. so sklenile, da v največjih mestih naše države zgrade skladišča za poljedelske stroje. Na ta način žele spoznati naše poljedelce z ameriški stroji. Same tovarne bodo plačale prevoz in carino. Gospodarji bodo mogli dobiti stroje na poskušnjo, ne da bi bili prisiljeni jih kupiti. Plačali bodo samo stroške dovoza iz skladišča na svoj dom ter se bodo morali zavezati, da bodo najdlje čez mesec dni stroj javno preizkusili in sporočili uspeh. Na željo bodo te tovarne odposlale tudi inženirja ali monterja, ki bo dal potrebna navodila o uporabi stroja. Tudi za to se ne bo plačalo ničesar. Šele tedaj, ko se bo kdo odločil, da stroj kupi, bodo določili ceno. Če pa po poizkušnji stroja poljedelec ne bo hotel kupiti, zopet ne plača ničesar, ker bodo stroške prevoza iz kraja v skladišče nosile tovarne.

g Kriza v proizvodnji lesnega oglja na Slovenskem. V bukovih gozdovih Slovenije, ki so daleč od žag in železniških postaj, bi strohnelo mnogo lesa, če ne bi

žgali iz njega oglja. Ljudstvo, ki živi v teh krajih, nima nobenih drugih dohodkov kot od žganja oglja. Industriji imajo od njega zelo malo koristi, zato jim to ne nese. Če ostanejo ogljarji brez dela, potem jim ne kaže drugo kot se izseliti v Avstrijo ali Nemčijo, da si tam poiščejo dela, katerega so vajeni ter so znani kot strokovnjaki v tej stroki. Obstoji nevarnost, da se bo moralo žganje oglja v dosedanjem velikem obsegu opustiti in sicer vsled visoke izvozne carine na oglje. Carina znaša za vagon oglja 1000 dinarjev, k temu pride še prometni davek v višini 50 odstotkov od izvozne carine, t. j. 500 dinarjev. Pred vojsko se je na Slovenskem proizvajalo oglja okoli 5000 vagonov. Ker ga rabimo za domače potrebe zelo malo, smo skoro vsega izvozili preko Trsta in Reke v tujino. Proizvajalni stroški za 1 vagon oglja znašajo okoli 19.000 kron. Doma stane vagon oglja postavljenega na kolodvor 15.000 K. V Trstu se plača za vagon oglja 20.000 K. Zraven je treba plačati še carino in prevoz. Zato je nujno potrebno, da se carina na izvoz oglja odpravi že z ozirom na prebivalstvo, ker drugače ostane brez zaslužka.

g Zvišanje stanovanjske najemnine v Sloveniji. Po naročilu ministrstva je deželna vlada sklenila dovoliti, da zvišajo hišni posestniki v Sloveniji s 1. februarjem najemnine za stanovanja od 20 odstotkov na 60 odstotkov najemnine leta 1914. Ističasno je dovolila zvišati najemnino za poslovne prostore za 100 odstotkov leta 1914.

g Zadrugišnje. Piše se nam: Kako je kmetijsko nakupovalno in prodajno združenstvo, silno potrebno našemu ljudstvu ob času te grozne draginje, naj navedemo samo par zgledov: Kmetijska zadruga za kamniški okraj, še vedno prodaja moko 00 po 16.50 K, štev. 1 pa po 15 K kilogram, četudi ji nudijo velemlini iste kvalitete po 17 K, 17.20 K in po 16 kron. Ako bi ne bilo zadrug, bi se moka prodajala danes po 20 K. Tako prodaja ista zadruga najfinejši kristalni sladkor po 56 K in rujavji petrolej po 20 K. To navajamo v dokaz, da zadruga delajo z mnogo manjšim dobičkom kot trgovci in priporočamo ljudstvu, naj se oklepajo svojih zadrug. Ista zadruga odaja superfosfat po 320 K 100 kilogramov. Staro koruzo po 5.50 K, oves po 4.20 K.

g Pomanjkanje sena. Ker se je število živine zelo pomnožilo, čutiljo marsikje silno pomanjkanje krme. Posledica tega so visoke cene senu in krmi. 100 kg sladkega sena stane danes že 180 do 200 kron.

g Trasiranje prekmurske proge. Železniško ministrstvo je odobrilo trasiranje proge Murska Sobotā—Veržej—Križevci—Ljutomer—Ormož. V Ljutomeru bo sedež gradbene sekcije.

g Umetno gnojilo — čilski soliter — pošlje brezplačno delegacija proizvajalcev čilkega solitra za kraljevstvo SHS v primernih množinah kmetovalcem Slovenije, ki hočejo poizkusiti učinek tega, od početka svetovne vojske manjkajočega nam dušičnatega gnojila. To gnojilo se razpošilja za poizkusno gnojenje ozimnega in jarega žita, koruze za zrnje in koruze za zeleno krmo. Kdor se za to zanima, naj vpešlje svoj naslov in navede, za gnojenje katerih rastlin želi prejeti čilski soliter. Vsak interesent bo nato dobil natančno

navodilo. Čilski soliter se razpošilja zastoj in poštnine prosto, vendar pa je prejemnik zavezan, delegaciji podrobno poročati o uspehih poizkusnega gnojenja. Prijave sprejema do 15. februarja t. l. dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8.

g Koliko nas stane konstituenta. Naš ustavotvorni parlament šteje 419 poslancev. Izmed njih dobiva predsednik vsaki dan 734 kron, mesečno 22 tisoč 600 K, a letno 271 tisoč 200 kron; podpredsednik dobiva na dan 680 K, mesečno 20 tisoč 600 kron, letno 247 tisoč 200 K; tajnik dobiva na dan 559 K, mesečno 17 tisoč, letno 204 tisoč K. Od ostalih 416 poslancev dobiva vsak dnevno 480 K, mesečno 14.600 kron, letno 175 tisoč 200 K. Za vseh 419 poslancev se izda za plače na dan 201 tisoč 661 kron, na mesec 6 milijonov 133 tisoč 800 kron, na leto 73 milijonov 605 tisoč 800 K. To je torej samo za plače, drugi stroški, ki znašajo tudi milijone, v to niso všteti. Koliko revežev bi se moglo podpreti s tem denarjem. Pa da imamo od te konstituante vsaj kaj koristi, potem bi že še tudi to prenesli. Sedaj pa že dva meseca prevračajo kozolce, pa niso še nič pametnega sklenili.

g Pozor lovci divjačine. Ko sem došel z daljšega potovanja domov, so me obvestili, da je bilo radi obvestila o sejmu kož, ki ga je prinesel »Domoljub« v 1. številki veliko razburjenja, ker prodajalci kož so prišli, a dunajskih kupcev ni bilo skoro nič. Po raznih poizvedbah sem dognal, da je bilo »Domoljubovo« obvestilo popolnoma točno in pravilno, toda velika večina dunajskih kupcev je radi ravno takrat omejenega železniškega prometa v Jugoslaviji došla šele drugi dan v Ljubljano. Nadajnje pojasnilo sledi od našega tozadevnega dopisnika. — Urednik. Mi vsi lovci smo se dobro informirali in smo mi natančno iste cene navedli v Domoljubu, kakor so jih na dunajskem trgu nastavili, kjer so jih seveda navedli v avstrijskih kronah. Tako smo jih tudi mi navedli. To nam še na misel ni prišlo, da bi lovci prodajalci divjačine na dan 24. jan. zahtevali jugoslovanskih kronah 2000—3000 za vidre in kune, 1000—2000 za lisice, 1000—1200 za dihurje, 90—110 za divje zajčje kože, 30 do 50 za domače zajce. Ni čuda, da so kupci na take zahteve vsi odšli proč. Valuta je tu vse zakrivila, ker 100 naših jugoslov. kron krije skoro 500 avstr. kron. Torej če bi dal Dunajčan tu za kuno 3000 jugoslov. kron, bi jo moral na Dunaju ceniti petkrat toliko avstr. kron, t. j. 15.000 K. Poleg tega bi moral še tu v Jugoslaviji visoko carino plačati in stroške izvoza; tako bi prišla kmalu na 20.000 avstr. kron. — Več lovcev.

g Tržaški trg. Jugoslovansko blago je pričelo ponovno prihajati v Trst. Prispelo je okoli 120 vagonov smrekovega in par vagonov bukovega lesa. To blago ni prav nič vplivalo na cene, ker je bilo naročeno že popreje. Češkoslovaško blago prihaja redno in prevladuje na trgu. Avstrijskega blaga ni zadnji teden prav nič prišlo. Cena smrekovega rezanega lesa znaša 300 lir.

g Trgovski dogovori z Italijo. V ministrtvu za trgovino in industrijo v Belgradu se vrše priprave za sklepanje trgovinskega dogovora z Italijo. V ta namen se sestavi posebna komisija, ki bo zbirala

potrebno gradivo. Čim bo njena naloga končana, bodo italijanski delegati pozvani na porazgovore, ki se bodo vršili v Belgradu.

g Državni dolg »Narodne banke«. Iz računskega sklepa »Narodne banke« z dne 31. decembra 1920, ki je bil pred kratkem objavljen, posnemamo, da dolguje naša država »Narodni banki« 3293 milijonov dinarjev. V prometu se nahaja papirnatega denarja za 3344 milijonov dinarjev. V kritje tega papirnatega denarja je zastavila država svoje domene v vrednosti 2138 milijonov dinarjev.

g Novi 20 dinarski (80 kronski) bankovci. Finančno ministrstvo se je brzojavno obrnilo na pariško tvornico, da pospeši izdelavo novih 20 dinarskih (80 kronskih) bankovcev.

g Cene manufakturnemu blagu na Hrvatskem so se pred kratkem precej znižale. Pri nas v Ljubljani so pa zadnje dni pričele zopet rasti in napovedujejo se še višje. Ali nimamo nič več verižniškega urada?

g Pomagaj si sam, če ti država ne more. Neka velika zagrebška izvozna tvrdka je kupila 23 vagonov in eno lokomotivo, da se na ta način reši raznih prevoznih težav.

g Reška luka. Italijanski listi poročajo, da se je v Ameriki ustanovila angleško-ameriška družba s kapitalom tisoč milijonov lir v svrhu povečanja in ureditve reške luke. Družba je že svoj načrt predložila reški vladi.

g Padec cen ameriški moki. Cene ameriške moke so padle izpod cene pridelovalnih stroškov. Vsled tega se bavi ameriška vlada z mislijo, da pošlje v Evropo odvisno pšenico in moko. Ameriška vlada bi prevzela jamstvo in dala dolgoletni kredit Evropi.

g Velika draginja vlada na Mažarskem. Tam stane n. pr. par lahkih konj 160—180 tisoč mažarskih kron. Na neki dražbi so prodali 80 čistokrvnih žrebet za 10 milijonov kron. Draginja je postala tako neznosna, da morajo celo plemenitaške rodbine iskati zaslužka v raznih trgovinah in uradih.

Književnost.

PEVCI

Že več let tožite, da nimate kaj peti, ker ste Mohorjevo pesmarico že vso prepeli, do kake nove pesmi je pa težko priti. Sedaj bo drugače. V Ljubljani bo še v tem mesecu začel izhajati nov časnik »Pevec«, ki bo v vsaki številki prinesel osem strani samih lepih, svetnih pesmi, umetnih in narodnih. Poglavitno in za vas najbolj veselo je to, da bodo vse pesmi lahke, prijetne za uho in se jih bo zato vsak pevski zbor brez težave naučil. Večina pesmi iz prve številke se bo pela pri koncertu »Ljubljane«, ki bo dne 21. februarja t. l. Vsaka številka bo prinesla tudi osem strani raznovrstnega branā o petju in glasbi, pa bo »Pevec« stal le 30 kron za celo leto. Pevci boste tako dobili vsako leto lepo, do 50 strani obsegajočo pesmarico, ki bo imela do trideset lepih pesmi. Vsak pravi pevec mora »Pevca« naročiti. Pišite dopisnico z naslovom: Uprava »Pevca«, Ljubljana, Ljudski dom.

Listek

Ponočnjaki.

Povest. Po resničnih virih spisal ...

(Dalje.)

Ko se je Meta tisto jutro približala »lesenemu« Jaku, jo je spreletela groza. Takoj je spoznala moža, spečega ob poti, in svetilka, ki je gorela poleg njega, ji je podvojila strah. — »Mrtev je,« — se je spomnila, — »in dober človek mu je še prižgal poslednjo luč. Še so usmiljeni ljudje na svetu,« — je vzdihnila in svetla solza ji je spolzela po velem licu. — »Pa kaj se mu je pripetilo?« — je premišljevala. — »Morda ga je zadela kap, ali pa ga je, kar Bog obvaruj, kdo ubil... Svet je izprinen, sovražen in nevoščljiv, hudoba pa vedno išče privržencev in hujska zlobne zoper poštene. Pa je komu vdhnila misel: maščuj se, udari gal in nesrečnež je vržel kamen, ali zamahnil s kolom, morda ni mislil hudega, toda hudobec je vodil kamen in...« Beseda ji je zastala v grlu ob misli na hudodelstvo uboja in vnovič jo je spreletel strah. — »Po sosede pojdem,« — se je odločila starka, — »in cerkvenika bom obvestila, da bo zvonil mrliču.«

Hitro se je obrnila in odkrivila proti cerkvi. Cerkvenik Marko, ki je pravkar odzvonil jutrnjico, je brez vsakega vtisa sprejel Metino vest. — »En siromak manj na svetu,« — je izrekel hladno in že je lezel po nerodnih stopnicah v zvonik, kjer je potegnil za vrv melega zvona, ki je edini v vasi zaplakal ob tej nepričakovani novici.

Meta pa je šepala od hiše do hiše, pripovedovaje sosedom, da je našla ob poti pod Pelinovo mejo mrtvega »lesenega« Jaka, in da ga je najbrž že kdo opazil, ker je prižgal svetilko, ki mu gori poleg glava.

»Revež,« — je s sočutjem zdihovala Pelinka, ko je med zvonjenjem odmolila za dušo nesrečnega pokojnika.

»Še prevideli ga niso!« — je tarnala Hribarica, izpraševaje sosedo, če se spominja, kdaj je bil Jaka zadnjič pri spovedi.

»Hudoben ni bil, ta Jaka,« ga je zagovarjala Remka, — »in kesanje je pred smrtjo gotovo obudil, če ne z besedo, pa ga je vsaj v srcu, kar zna v sili moč in veljavo.«

Medtem je v zvoniku umolknil mrtvaški zvon. Cerkvenik Marko se ni nadejal bogate »sedmine«, običajne po pogrebih, zato ni maral dolgo zvoniti, vedoč, da ga čaka to pot le od župana določeno plačilo. Tudi on se je pridružil sosedom, ki so se zbrali pred Pelinom, odkoder so se pomikali proti usodnemu mestu. Niso še dospeli do zadnje hiše, ko se jim je izza ogla prikazal mož z ugaslo svetilko. Bil je Jaka. Prebudilo ga je zvonjenje in jutranji aveži zrak ga je iztreznil; nevoljen, da je omagal ob poti, se je postavil na noge, premišljujoč, kako bi neopažen pobitel v svojo kočjo. Iznenađili so ga prihajalci, katerim se je hotel izogniti, a se je premislil, ker so ga najbrž že opazili.

»Mrtvi vstajajo!« — mu je oddalec zaklical Marko, ki ga je prvi zagledal. Plašno so se spogledali sosede, ki sprva niso vedeli, ali li prihajalec živo bitje ali prikaz.

»Kaj je? Koga iščete?« — je Jaka vpraševal v skrbeh, na kar pa ni dobil odgovora.

»Meti se je zmešalo,« — so kritični vaščani na starko, ki jim je sopihaje sledila. Ta se je opravičevala in klicala svetnike na pričo, slednjič je prišla do zaključka, da jo je zmotila luč. Peter, Luka in Jernej pa so se skrili za Hribarjevim hlevom in se posmehovali razhajajoči množici.

»Odkod tako zgojaj, oče?« — se je Peter počelil z očetom, ki je pravkar stopil s poti pred hlev.

»Od pogreba,« — se je nasmehnil Hribar ter je z očmi premeril sina, ki mu je umaknil pogled. To ga je izdalo. Tovariša sta zardela in vsi trije so priznali, da so ubožcu prižgali

luč, kar je premotilo Meto, da je raznesla nerresnično vest.

Stud in nevoljo je povzročila Hribarju storjena šala. — »Iz smrti se norčujejo,« — je tožil ženi, — »in celo zvonjenje se je zlorabilo v pregrešni namen.« Prvič v življenju je radi ponočevanja pokaral sina, vest pa mu je očitala, da svari in opominja prepozno.

Na Hribcih so radi tega dogodka dolgo nagajali Meti in dražili Jaka; nihče pa ni slutil nevidne roke, ki je po tem dogodku počasi spuščala zagrinjalo.

Planjava se imenujejo Hribški pašniki, mejeji na eni strani na zaraščen smrekov gozd, na drugi strani pa se dotikajo rebri, vseče kakor streha v dolino. Med pečevjem je izsekana ozka vozna pot, ki vodi nekaj časa med Globočicam, globokim prepadom; nekako sredi rebri pa se jame počevno spuščati v Zahribje, čigar prijazno prislončje je obsejano z lesenimi in zidanimi hišami, ki tvorijo Zapotje. Ta vas je že več desetletij sedež župana, prvega občinskega svetovalca in dveh odbornikov. Župan je obenem tudi boter otrokom svoje občine, kar nasprotuje ljudskemu izreku, ki pravi, da naj se botri naprosijo bolj oddaleč, ženi pa se tukaj najrajši med sabo, in tako so si sosede tudi bližnji sorodniki, bratrance, strici in tete. Pa še druge posebnosti ima ta hribovska vas. Županovi hiši pravijo po domače »pri Papežu«, svetovalca kličejo za »škofa«, odbornika pa se imenujeta »Mežnar« in »Menih«. Ljudska domišljija je radi tega povzdignila in proslavila preprosto vas, kar je dražilo njene prebivalce. Tako se jim namreč nagaja, da imajo v Zapotju na lipi obošen lesen zvon, da je na znamenju za vasjo narisana solnčna ura, ki se navija, bije in kaže minute, pri znamenju, da se vrši ob nedeljah slovesno opravilo ob navzočnosti papeža, škofa in meniha, mežnar pa, da je obenem tudi organist, ki igra, pritiskajoč na veliko belo skalo, podobno orgljam.

Take in slične izmišljotine so povzročile med Hribško in Zapotsko mladino že v otroških letih sovraštvo, ki se je staralo in večalo. Pri nežnem spolu se ta mržnja ni toliko opazila, fantje pa so se kar očitno zbadali in proganjali. Hribarjev Peter, Remčev Luka in Copkov Jernej so imeli Zapotčane na pikji; dražili so jih kjer in kadar so mogli, celo na poti iz cerkve niso mirovali.

»Fantje, koliko je ura?« jih je zbedel Peter neke nedelje, ko jih je z Lukom in Jernejem dohitel na poti v cerkev.

»Toliko, kakor je bila včeraj ob tem času,« mu je odvrnil Plantarjev Janko, v družbi svojih tovarišev. Vedeli so, da jim Peter nagaja radi solnčne ure, zato ni nihče razun Janka črnil besede.

»Oho!« je zlobno vzkliknil Peter, »ponosni ste na uro, ki bije na zvon.«

»Če je navita,« je dostavil Luka ter je pomignil tovarišu, naj nadaljuje.

»Pridi lo navijat!« ga je povabil Janko, drugi pa so zopet molčali.

»Pridemo, Janko, pridemo; če je treba nocoj ali kadar hočete, je pripravljeni boditel.« je hitel Peter in tovariša sta mu pritrjevala.

Zapotčani niso odgovorili. Bili so bolj mirne narave; nasprotno pa so poznali Hribčane, da zamerijo vsako resno besedo; vihajo rokave in grabijo kol. Da se na poti iz cerkve izognejo pretepu, so pospešili korake, Hribčani pa so zaostali ter klicali za njimi na svidanje, ko napoči noč.

In res so se še tisti večer sestali o prvem mraku na Hribarjevem vrtu z namenom, da se odpravijo v Zapotje. Peter in Jernej sta bila izredno dobre volje; prvemu je gledal iz žepa zlezen klin, drugi pa je pod suknjicem tiščal oglajen klenov cepec — orožje za spopad. Luka se jima je sprva branil pridružitji, nalašč je zastajal za tovarišema, ki sta vriakaje odhajala po vasi. Spotoma pa se je premislil ter je pospešil korake.

Na vznožju hriba, kjer se vozna pot vspne na Planjavo, sta ga čakala tovariša, čudeča se njegovi resnosti, kateri nista vedela izvora. Ozmerjala sta ga, ko ju je dohitel, ter mu očitala boječnost; Luka pa je še vedno gledal na domačo vas, ki se je, kakor majhna siva lisa

še razočila v dolini. Prijela sta ga za roke in vsi trije so se vrisakaje pomikali po razdrapanem kolovozu vodečem čez Planjavo z Zahribje. V najboljšem razpoloženju za prepri in pretep so dospeli do cilja.

Grobna tišina je vladala v Zapotju tisti večer. Gosta tema je objemala molčečo vas; le v gostilni pri »Ovnu« je še gorela luč, vabeča popotnike, ki hodijo v poznih urah tod mimo s hribov na železnico. Pravkar je mislil gostilničar zapreti vrata, ko se je zunaj na poti pojavil glasen krik. Hribčani so prilo-mastili pred krčmo, kjer so za plot odložili orožje, nakar so vstopili v gostilnico in naročili pijačo. Popraševati so jeli po solčni uri, po lesenem zvonu, po orglah iz kamna in drugih krajevnih znamenitostih, česar jim zgovorni krčmar ni zamaril; celo pomagaj jim je z dovptji, ki pa fantom niso ugajali, ker so prišli le dražit in nagajat. Posebno jih je jezila odsotnost Zapotske mladine, na katero so nocoj hoteli izliti ves srd in utešiti želje po maščevanju.

»Bojijo se nas,« — je zabavljaj Luka, ki mu je pijača pregnala prejšnjo otožnost. — »Poskrili so se.«

»Plašnjivci!« — se je obregnil ob krčmarja Peter. — »Taki fantje, v sramoto so vam!«

Krčmar je prikimal, nakar je pogovor zasukal na drugi tir. Izmislil si je, da se je sredi vasi podri stolp, zidan za lesenj zvon, ki visi v Mežnarjevi lipi.

»Miši so ga izpodjedle!« — je poskočil Jernej ter je udaril z litrom ob mizo, da je zazvenelo po prazni pivnici. Isto sta storila tudi Peter in Luka, razljutena vsled krčmarjeve poblevnosti.

Vpitje in razbijanje je krčmarja ozlovljilo. Nastopil je resno in odločno. Povedal jim je, da je njegova krčma za mirne in vesele ljudi; suroveži in razgrajci pa da naj iščejo zabave v votlinah po Rebri, odkoder se je pravkar oglašalo kruljenje divjega merjasca.

Trde krčmarjeve besede so jim segle do srca. Urno so poravnali račun in že so se drli po vasi, klicaje na spopad. Izvajanje pa ni našlo odgovora, zakaj domači fantje so se prepirljivim sosedom res izognili; umaknili so se na Slivno, sosednjo vas, kake pol ure oddaljeno od Zapotja. Tukaj bi bili našli pomoč, ako bi jih bili izsledili Hribčani, ki pa niso stikali za njimi. Še pred polnočjo so odrinili domov. Njih petje, s katerim so si hladili jezo, je utihnilo šele na Rebri, kjer se dvigne pot navkreber in pripelje po strmini na Globočice. Marsikaterega korenjaka je utrudila ta težavna pot, ki, osobito ponoči, zahteva velike opreznosti in previdnosti, posebno nad prepadom, kjer postane lahko usoden vsak korak. Tudi Luka se je polastila utrujenost; valed pijače so ga zanašale noge in hitreje kakor je mislil, je zaostal za tovarišema, ki sta po strmini hitela, kakor za stavo. Ustavila sta se šele na vrhu griča ter zavriskala v spodbudo tovarišu, ki se jima je s tankim vriskom oglašil nad Globočicami.

»Počakajva ga,« — je silil Jernej, ko sta dospela do gozda, kjer se pot začne polagoma spuščati po drugi strani hriba na Planjavo.

»Bo že prišel, kljubuje nama,« — se je branil Peter ter je živžgaje izginil v gosti smrekovini.

»Luka!« — je zaklical Jernej z glasom, ki je odmeval po Rebri. — »Teci, žuri sel!« — Njegov klic pa to pot ni izzval odgovora. Že se je mislil vrniti, da poišče tovariša, a je na Petrovo prigovarjanje opustil svoj načrt. Še enkrat je zavriskal s prejšnjim neuspehom, nakar jo je ubral za tovarišema, ki ga je čakal v gozdu.

»Samo enkrat se je oglašil,« — je pravil Jernej, ko je dohitel Petra, — »potem pa sem vriskal in klical zaman.«

»Nagaja nama, vleče naju,« — je svoje-glavno trdil Peter.

»Ali pa je omagal kakor »leseni« Jaka,« — se je pošalil Jernej.

»Skrivna pota ima,« — je uganil Peter, — »zato je zaostal na Rebri.«

»Izključeno ni,« — je dvomil Jernej, — »sicer pa ni dozdej še ničesar skrival pred nama.«

Zaglobljena vsak v svoje misli sta stopala po gozdu; Jerneja, ki je bil po naravi občutljivejši, so begale temne slutnje, da se je tovarišu nekaj pripetilo, Peter pa je natihem ugibal, kako bo drugi dan od Luka po ovinkih izvedel, kakšno tajnost je imel minulo noč.

»Peter, vrni va se, — je prosil Jernej, ko sta se ustavila na Planjavi, poslušaj, če se morda za njima čujejo koraki.

»Bodi pameten, — ga je zavrnil Peter. — »Domov bo menda znali!«

»A če ga je kdo napadel?« — se je spomnil Jernej.

»Dobil jih bo, pa jih bo tudi dal...« — se je pošalil Peter ter se po zadnjih besedah spustil v dolino, kjer je zavriskal, da se otrese temnih misli na tovariša.

Tih in zamisljen mu je sledil Jernej. Dohitel ga je šele na vrtu pred domačim hlevom, kjer se je vlegel v travo.

(Dalje.)

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaža ***

(Dalje.)

Gorečo svečo je dal umirajočemu v desno roko in je rekel Rudolfu, ki je sedel na tleh in ihtel gladil zeleno oedejo, pod katero je v bolečinah ležalo telo njegovega gospoda: »Drži mu roko s svečo, preslab je, ne more sam. Ti si ena priča, da ga sprejemem v katoliško Cerkev.« — Nato se je obrnil k drugemu strelcu: »Ti si druga priča.« Potem je rekel umirajočemu: »Henrik, molil ti bom najprej, kakor mora biti, katoliško veroizpoved, vseh dvanajst členov, in te bom pri vsakem vprašal: Veruješ? In ti vsakokrat odgovori: Verujem! Me li razumeš?«

Umirajoči je prikimal z glavo.

Vsi katoliški strelci so pokleknil.

Albert je rekel:

»Veruješ dvanajst členov apostolske vere?«

S slabotnim glasom je odgovoril Henrik: Verujem. Strelci so se jokali. Albert je nadalje vprašal:

»Veruješ v Boga Očeta vseмогоčnega, Stvarnika nebes in zemlje?« In umirajoči je zopet rekel: Verujem.

»... Veruješ v Jezusa Kristusa, sina njegovega edinega, Gospoda našega?«

»... Veruješ, da je bil spočet od svetega Duha, rojen iz Marije Device?«

»Veruješ, da je trpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umrl in bil v grob položen?«

»Veruješ, da je šel pred pekel, da je tretji dan od mrtvih vstal?«

Na vsa ta in druga vprašanja je smrtno ranjeni mladenič s krvavimi ustnicami odgovoril: Verujem.

Ko je bila dokončana katoliška veroizpoved, je rekel Albert, menih:

»Obrednik veli, da se mora krivoverec, ki se vrača v naročje katoliške Cerkve, slovesno odpovedati svoj dosedanji zmoti, zato te bom, Henrik Hendel, sedaj vprašal, če se odpoveš hudiču in krivi veri, ti pa mi na vsako vprašanje odgovori: se odpovem. Na zadnje vprašanje pa odgovori: hočem! Me razumeš?«

Umirajoči Henrik je bolestno zadržtel pod oedejo. »Duhovnik,« je zasopel, »vsi, ki so me ljubili...«, so izpovedali ta nauk. — Se li moram odpovedati tudi njim?«

»Ne odpoveš se ljudem,« je rekel Albert, »ampak zavrženi krivi veri. Pomni, kaj pravi Kristus: Kdor očeta ali mater bolj ljubi kakor mene, mene ni vreden.«

Vnovič je Henrik nagnil glavo, v znamenje, da se vda v to, kar je zahteval menih.

Menih je rekel s poudarkom:

»Človek, se odpoveš hudiču in njegovim angelom?«

Satanu! Umirajoče srce kalvinskega fanta je divje zatolklo. Glej! Pojoč je šla skozi sobo žena iz domovine njegove matere, ki ga je najpreje učila moliti, ki je bila dobra. Vedel je, da je le slepilo, sedaj je izgnila. Krčevito je sklenil roke in kri mu je udarila na ustne, ko je rekel:

»Se odpovem!«

Rudolfova vršava brada se je dotaknila njegovega čela. Rudolf mu je hripavo prigovarjal tolažilne besede, ker je videl, kako grozno, kako kruto trpi njegov gospod.

Toda sedaj se je v hiši nekaj zgodilo. Vrata so se odpirala in zapirala. Ves hrušč je zastal v hiši, zunaj pri vhodu je bilo čuti težke korake in votlo je vpraševal moški glas, ki so ga dušile solze: »Vem, ne skrivajte mi; moj otrok umira, hočem ga še enkrat videti.«

Bil je to sodnikov glas. Zgoraj v dvorani, kjer se od bolesti ni več zavedal svojih čutov, je slišal počiti strele, nato pa valovanje ljudstva. Gifin ga je, da bi mu prihranil zadnji sunek, nalagal, da se je zgodila nesreča z nabasanimi puškami; tako so ga pregovorili, da je ostal zgoraj. Toda nekaj hudega sluteč, je vnovič vprašal, kaj je spodaj; sedaj šele mu je Tan, ki mu je Gifin zašepetal v uho, povedal, da so spodaj strelci ustrelili stotnika, ter da je že mrtev. Za trenutek je izgubil vso zavest, toda takoj nato je vstal in je rekel: »To ni res, ni mrtev, kje je, moram ga videti!« Od sebe je porinil proč vse, ki so ga rotili, naj za božjo voljo ne gre doli, in je stopal po stopnicah navzdol, v srcu pa mu je razsajal pekel kesa in muke.

Zunaj pred sobo za paramenti je srečal starega Gifina in je zavpil nanj: »Nalagali ste me! Zakaj?« Potem je vprašal: »Kje je?« Gifin je nemo pokazal na železna vrata, Hendel jih je odprl in je vzkliknil: »Kje je moj sin?« Obstal je in je ves omamljen srepro zrl, kakor bi ga bilo zadelo strašno znamenje z neba... O groza... Glej v njegovi zakladnici, kjer so bili shranjeni vsi zlati kelihli in podobna z luteranskim svetim pismom, je na krvavem ležišču zagledal svojega otroka, ki je v voščeni roki držal gorečo svečo, poleg njega pa je v črnem meniškem talarju stal s knjigo v roki menih, čigar močni glas je donel kakor božja sodba:

»Se odpoveš krivoverski hudobiji?«

In njegov otrok, njegov dragi umirajoči otrok, ki je izšel iz evangelijske krvi, je odgovoril s čistimi ustnicami, ki jih ni omadeževala še nobena laž: »Se odpovem.«

Ko je Hendel vse to videl in slišal, je sredi morja bolečin, v katero se je utapljala njegova duša, zadnjikrat dvignila svojo zmajevo glavo hidra starega sovraštva proti Rimu: Vse, prav vse so mu vzeli, zaradi njihove device je obsodil lastnega otroka na smrt, in sedaj pa trajajo še umirajočemu otroku očetovo vero iz srca. Stopil je v sobo. Preko svoje knjige je videl menih črno orjaško postavlo, moža hudobije, ki je še včeraj bruhal ogenj in žveplo na vsakoga, ki bi si upal katoliške obrede vršiti v protestantskem mestu... Mož je stal na pragu, neznanako velik kakor senca zlega duha in bled kakor smrt in je poln srda in s pritajenim glasom tiho vprašal, ne menia, ampak enega izmed strelcev, da bi se njegov umirajoči otrok ne ustrašil glasu onega, ki ga je obsodil na smrt:

»Kaj se godi tu? — Kdo je to dovolil?«

Strellec je odgovoril tudi po tihem:

»Častivredni, strogi gospod, sam je želel duhovnika.«

»On sam« — je počasi rekel Hendel, in ostudna kačja glava se je zopet potopila v morje njegovih bolečin. Nepremičen je stal na pragu in je pustil, da je tu na prostoru, ki je poln prič luteranskih zmag, ki jih je priboril, katoliški duhovnik iz katoliškega obrednika njegovemu sinu naprej govoril besede, katerim je kljubovalo in se je v silni trdovratnosti uprlo vse življenje, vsak čin velikega Hendelna.

»Hočeš živeti in umreti v edinosti svete katoliške Cerkve?«

Katoliške Cerkve! — nekaj mu je pomenila vse hudo, sramotno in satansko. Z nogami je teptal njene služabnike. S svojim mečem je vlamjal v njihove svete kraje, v cerkve in samostane. — Toda ni poginilo vsled tega, živi in k milijonom svojih otrok rodi vsak dan še nove — in njena zadnja mladika je blede mladenič tam na krvavem ležišču, ki s svečo v roki sveto in potrpežljivo z mrtvaškobledimi ustnicami ječlja: Hočem.

Po dovršeni odgovedi je duhovnik, ne da bi ga bila najmanje motila navzočnost sodni-

kova, mirno rekel enemu izmed strelcev: »Prinesite mi palico.« Tedaj je zamrmral zvesti Rudolf: »Križ božji, prečastiti, ne tepsti ga!«

Albert se je smehljal vsled te preprostosti in mu je rekel: »Ne boj se, ne bom ga huje udaril, kakor so tebe škof na dan sveote birme udarili na lice.« Ni bilo druge palice širokrah, kakor slonokoščena, okoli katere pergament, sedel je na stol in je Henrika čigar ustnice so se gibale v tihih molitvi — bila je vedno molitev za umirajoče, ki jo je nežna šefka molila na morišču — na lahno udaril na ramo. Nato se je dvignil in je stoje molil Miserere mei Deus — Usmili se me, o Bog. Potem se je po vsem prostoru razlegal njegov trdi moški glas, ko je umirajočemu dal odvezo od velikega izobčenja, in njegov glas je kakor klavirno padal na srce očeta, ki je še vedno nepremično stal na pragu in je z žgoticimi, mrkim pogledi in z gnusom opazoval čudne obrede. Vendar pa se ni mogel ubraniti zavesti, ki se ga je vedno bolj polasčala, da nadnaravne moči delujejo v tem možu, ki je negoval in pokopal svojega kužnega bolnika, ki je deklico vzgojil v junakinja in ki je sedaj dajal zadnji mir od vseh zapuščenemu in prokletemu nesrečniku. Toda še je zapiral božji milosti srce, ki je bilo trdo in zmrznjeno, vendar pa je v njegovi duši vstajalo spoznanje, da je Cerkev, ki jo preganja, več kakor človeško delo.

»Naš Gospod Jezus Kristus,« je molil Albert nad umirajočim, »naj te odveže, in po njegovi oblasti, ki mi je podeljena od našega prečastitega škofa, te odvezujem najpreje vseh velikega izobčenja, kateremu si zapadel vsled krive vere, in te vračam zakramentom Cerkve, občestvu svetnikov in edinosti vernikov. V imenu Očeta, in Sina in Svetega Duha. Amen.«

Nato je Albert položil svojo suho roko na temno, s krvjo obliko mladeničevo glavo in je nadaljeval:

»Gospod vseмогоčni Bog, Oče našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki si v svoji milosti tega svojega služabnika iztrgal lažnivosti krivoverske hudobije in si ga poklical nazaj v naročje sv. Cerkve, ti, o Gospod, pošlji z nebes vanj svojega Svetega Duha, Duha močdrosti in umnosti, Duha sveta in moči, Duha učenosti in pobožnosti. Napolni ga z lučjo svoje svetlobe in naj se v imenu istega našega Gospoda Jezusa Kristusa prekriža z znamenjem sv. križa v večno življenje. Amen.«

S svojo koščeno roko je Albert nad umirajočim mladeničem napravil veliko znamenje sv. križa. Nato je stran položil palico, vzel Henrikovo svečo iz rok, ugasnil jo je in se je sklonil nadenj, rekoč: »Sedaj se moraš še izpovedati svojih grehov, kolikor se jih zavedaš in kolikor ti je sedaj moč, da boš mogel vredno prejeti Telo Gospodovo. Eden pa,« se je glasno obrnil proti strelcem, »naj kolikor more hitro teče gori v župnišče, tam je shranjen ciborij, ki sem ga jaz sam prinesel iz farne cerkve, in precej naj ga kak duhovnik prinese doli. Župnik je bolan, toda gori sta še dva duhovnika iz Garstena. Toda hitro, ker mu že zastaja srce, in nohti mu že postajajo modri.«

Eden izmed strelcev je oddirjal proti župnišču. Albert pa je rekel ostalim strelcem: »Pojdite stran odtod, morava biti sama.«

Rudolf je prosil: »Jaz ne bom poslušal. O, gospod, ne morem ga zapustiti!« Albert je odgovoril: »Saj vendar nočeš, da bi ga bilo sram, pojdi.« Nato se je obrnil proti sodniku na pragu in je glasno rekel: »Gospod, naš sin se bo izpovedal, morava biti sama.«

Sedaj so se umirajočemu Henrikmu zgonile krvave trepalnice nad na pol odprtimi očmi. Trudno je vprašal: »Je-li oče tu?« Albert je odvrnil: »Bil je tu že med tvojo odpovedjo. Si-li hud na očeta,« je vpraševal, »za to, ker te je obsodil?« Umirajoči je zanikajoč zamajal z glavo in je zasopel: »Saj me je sodil po pravici in je pri tem več trpel kakor jaz.«

Ko je Hendel z bledim čelom stopil v predsobo, ga je pretresel notranji boj. Tu v predsobi ga je v solzah, tresoč se kakor tre-

petlikovo listje, pričakovala žena, držeč za roko malo Liziko, ki je venomer z žalostnim glaskom klicala brata. Helena je hotela svojemu možu pasti okoli vratu, on pa jo je drhteč pahnil od sebe. Glasno ihtel ga je prosila, naj zapusti to grozno hišo in naj gre gori v grad; dvakrat da je že poslala sle, ki pa jih niso pustili predenj. Naj gre že vendar enkrat proč od teh nečloveških katoličanov, ki so mu vse to nakopali iz zgolj sovraštva in zavisti, naj gre ž njo za vselej ven iz štajra, in je, ker je ni niti pogledal, grenke solze lijoč predenj porinila deklilo: »Lizika, prsi očeta, naj gre z nama proč odtod.«

Pred mestno hišo se je nabrala nepregledna množica ljudi. Na levi in desni železnih vrat so stali na puške vrtni strelci, ki so na Albertovo povelje zapustili smrtno sobo. Svetovtci so prišli vsi iz dvorane doli, toda nihče si ni upal nagovoriti nekdanjega trinoga, tako trd obup mu je seval iz oči. Hendel je rekel svoji ženi: »Ne izgublaj besedi in ne prsi me; nečloveški ni bil nihče drugi z mojim otrokom kakor jaz sam; moral sem — toda moje življenje je proč. — Tam notri — pokazal je na železna vrata — »leži moj edini sin, sin moje edine ljubezni in umira« — nalonil je glavo na težka železna vrata, in divji vzdih, kakor vzdih od smrti zadetega tura se mu je izvil iz orjaških prsi.

V molčici kakor klet hladni sobi je Albert umirajočemu dal svoj duhovniški blagoslov in ga je vprašal: »Katerih grehov se obtoži Henrik Hendel?« — Pomni, da si zapadel smrti, in kamor pade drevo, tam obleži. Deset božjih zapovedi si bil dolžan izpolnovati tudi takrat, ko si bil še krivoverec; katera si torej prelemlil?«

Da bi bolje razumel umirajočega, se je spustil predenj za kolena, dejal mu je svojo trdo roko pod glavo, ki jo je nekoliko držal kvišku. Kri, ki je zastala pod gostimi, črnimi lasmi, je začela znova teči; da bi ustavil kri, je duhovnik pritiskal na rano konec svojega plašča.

(Dalje prih.)

Za razvedrilo.

Za tobakarje. Ko se je začel tobak po Evropi širiti, je imel izpočetka veliko nasprotnikov, kajenje je veljalo kot nekaj zelo slabega, tudi s prižnic se je slišal večkrat zelo oster glas zoper to razvado, veliko ljudi je imelo kajenje kot nekako predpodobo peklenškega ognja. Neki zamorec, ki je bil za strežaja pri nekem visokem vladajočem knezu, je šel nekoč s knezom na lov, pa je ponudil domačinu pipo tobaka. »Na'a, milostlivi gospod hudič, je mož z vso ponižnostjo odvrnil in se v strahu globoko priklonil, »lepo zahvalim, jaz ognja ne jem.«

Za primerno plačo vse mogoče. Gledališki ravnatelj očita igralcu: »Kako se le morete smeјati v prizoru, ko umirate?!« Igralec: »Pri taki plači, kakršno mi dajete, mi je smrt resnična zabava.«

Bahaški napravilivec. Jaka, ki je ravno podedoval veliko premoženje, razbije v mestu veliko okno, vredno petdeset kron, in hoče trgovcu škodo plačati s stotakom. Ta mu pa ne more »vun dati, pa steče stotak menjat. — Kam boste hodili,« ga Jaka pridržil, »za ostalih petdeset kron vam še eno okno razbijem, pa sva zgovorjena.«

Znanca. »Zdi se mi, da sva se lanako zimo videla v neki gostilni; Vaša suknja se mi zelo znana zdi.« — »Saj je takrat še imel nisem.« — »Seveda ne Vi, ampak jaz.«

Vsakdo ne more vzdržati. Gospodinja (novi služkinji): »Kaj, samo štiri tedne ste v zadnji službi vzdržali?« — Služkinja: »Jaz bi že še, toda gospodinja ni mogla več.«

Ponosca potepuh. »Kaj pa vendar s tako vnamo po časniku iščeš, Jure?« — Miško: »Oceno mojega zadnjega vloma.«

Nedeljski lovec. Lovec: »Mislim, da sem petelina zadel, gospod gozdar. Ali niste nič videli, kko je perje zletelo?« — Gozdar: »Kajpada, saj še sedaj vedno leti, s petelinom vred.«

Ne morete spati? Niti delati? Imate nerovne bolečine? Občutek zadovoljstva doprineše Vam Fellerjev pravi Eliza-fluid! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 kron, Državna trošarina posebej.

Trpite na počasnih prebavi? Zaprtju? Talo se odstrani s pravimi Fellerjevimi Eliza-kroglicami. 6 škatlic 18 kron. — Zelodec okrepujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 kron. Oinot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller. Stubica donja, Elsatrg št. 16, Hrvatska. D.

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljše in najceneje.

Preklic.

Podpisani Franc Štros, posestnik na Kokrici, obžalujem vse žalitve, ki sem jih izrekel dne 12. januarja 1921 v gostilni pri Laktarju na Kokrici o Antonu Dolžan, mlinarju na Kokrici, ker so iste popolnoma neosnovane in neresnične ter se zahvaljujem Antonu Dolžan, da mi je žaljenje odpustil in odstopil od zasebne obtožbe.

Na Kokrici, dne 17. januarja 1921.

Franc Štros, Kokrica.

Luka Hočevar, občina Hrasovka, pošta Smartno v Tuhinju, kravo težko, belo, za 8000 K, (Zl-proda lepo vinorejska zveza.)

Janez Naguš, župnik j. Cerkve pri Kranju, proda plemenitostnega bika (Zl-vinorejska zveza.)

V groščini križ so za oddati, (2-vinorejska zveza)

Živinorejska zveza v Kamniku ima naproda: 2 debela, (Te se prodaja superfosfat. Kupi se močan vosa za dva konja. Tudi 2 lahka konja za kunita.

Men (trčan) garantirani čebelni pitanec, med za pecivo, namizni med, 4 kg 50 K, pošilja se po pošti kakor tudi po železnici. A. Maček, čebelar, Vrhnika 245.

K dobri meščanski rodbini se sprejme pridno pošteno kmečko dekle. Naslov pove u.ava Domoljuba pod št. 440.

Menjalnica

Slovenske eskompne banke

LJUBLJANA

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute : po najugodnejših dnevnihi cenah. :

ima poseben berzi oddelak. Provezna vse bančne posle.

Telefon št. 5.

Agitirajte za Domoljuba!

TRGOVINA „PRI ŠKOFU“ V LITVI
 priporoča po izdatno znižanih cenah svojo veliko zalogo sukna za moške in ženske obleke, avlinatih rut, hlačevine, kotenine vseh vrst, kovtrov, klobukov, šamnitih kakor navadnih, različne železine, specerijskega blaga itd. Blago priznано dobro in trpežno.

Drinje rdeče, prvovrstno blago se dobi pri Fran Pogačniku v Ljubljani Domoljuba cesta 36.

Zopet nekaj za Vas!

Mučili Vas glavobol? Trganje po udih? Gluh in revmatizem? Prehajenje? Neuspavanje? Nervoznost?

Potiskajte tudi Vi Fellerjev pravi Eliza Fluid. Čudili se bodeče in hvatili Fellerjev Eliza Fluid kot dobrega prijatelja v hudičih snilih s dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42- K. Ravna prašek in tablete soper svema 15- K. Aspirin preski 15- K.

Ali kašljate?
 Sluz odstranjuje in kašelj tolaži Zagorski prsi sok 8- K. Hega-pleočice (prane pastilje soper kašelj) 750 K. Bomboni iz slada in trpotca od 8- K naprej. Prani čaj proti kašlju 8- K. Plakerski prašek 8- K. Guajakoli sirup na zdravniški predpis 40- K. Lipovčaja 8- K.

Glavobol?
 Ravno tako pripraven, kakor zanesljiv v uporabi je Fellerjev mentolni črnik Eliza 12- K. Prašek soper glavobol 18- K. Kinit prašek, prašek soper analizo 20- K.

Zebobol?
 Zebra kapljice 8- K. Zelena olja 20- K. Očesna voda 8- K.

Srbečice, garje.
 Maslo soper garje 12- K. Kapljice maslo 18- in 20- K. Svepljeno maslo 12- K. Vsa ostala masla kakor žinkovo maslo, belo svinčeno maslo, aromatično maslo, lavorovo maslo in škardilje 8- K. 7- in 12- K. Maslo za rano 18- K. Otrboje maslo in kantar svat 12- in 20- K. Maslo soper ozobilno 12- K. Diaktilen oblik, repni oblik 8- in 8- K. Cvet in maslo soper góišo 18- K.

Zdravila za živino.
 Zdravski prašek 1 škatlja 120 K. Maslo za konje 25- K. Arnika 8- in 20- K. Grenka sol 2- K. Krosolin 15- K. Terpentinsvo olje 6- in 20- K. Gosti terpentini 8- in 10- K. Maslo za par ubi 8- in 12- K.

Pri vprašanju
 naj se prilože poštna znamka za odgovor.

II. Naročila se adresirajo na: EVGEN V. FELLER, lekarna, Stubica donja, Elsatrg 16. Hrvatska.

All Vam zelodec ni v redu? Težka prebava? Nimate teka?
 Oj, kako bodeče zadovoljni, če potiskate Fellerjeve prave Eliza-kroglice! 6 škatljico 18- K. Sagrada Barber 12- K. Zelodec okrepujoča 4 v 2 8 K a tinktura 20- K. Balsam in Zvijzdenki eseno 6- K. Pravi Seeboterjev balsam 15- K.

Za prebavo!
 Prebavni prašek 6- K. Soda bicarbonica 8- K. Otvarajoča železodna sol 8- K. Karlsbadska sol 8- K. Refenerol znanaka Hega (diastolok) soli po prof. Neussnerju) 1 škatlja 25- K. Najdneže ricinovo olje 6- in 20- K. Tamaričeno pastilje 250 K. Čaj za dišanje krvi 8- K. Senezovo listje in Mutterkiter od 8- K naprej.

Slahakrvnost?
 Tekoči železni ekstrakt 10- K. Železni albuminat 40- K. Na zdravniški predpis Arzoterrintektoletes lekarnak sv. Duka na Dunaju 20- K. Hegerterrin 45- K. Anjeni železni sirup 20- K. Hlandtektoletes 18- K. Prave najdneže ržbe olje Eliza 25- K.

Srčevito zoper gluhot!
 Misa gluhovni sladkorji 1500 K. 150 K, sladkano ali čisto gluhovne seme za tehnično od 4- K naprej.

Proljevi, diaraja?
 Bastlerjevo kolera kapljice 18- K. Krize kapljice 10- K. Oimstove kapljice, Matisev cvet, Samiške kapljice, Kimmlova kapljice, Prominčeve kapljice, Baldmanove kapljice, Hoffmannove kapljice mala veseljena 2- K. velika 20- K. Bobrove kapljice (Bibergeitertropfen) za čena 20- K.

Državna trošarina
 se računa petalkoholnih pripravka posebno, ampak same po lastnem strošku.

Oinot in poštnina
 se računa posebno, toda najceneje. Priporoča se več na enkrat naročiti, kajti stroški za več robe rasteljeni, manj analajo.

Poroč. prstani
Double verižice
Senske u e
Butilike
Ze ne ure
Uhani
Najstarejša trgovina ur, zlatnice in
srebrnice
F. ČUDEN
LJUBLJANA 22, Prs. arnova 1.
Zahtevajte ponudbe!

Modna in manufakturna trgovina

'Pri Ivanki'
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29

priloga svojo veliko zalogo raznega blaga, kakor:
sukno in zamet za moške, svilo in volneno za
ženske obleke, blačevino, modro kotenino, cefirje,
oxforde, ruiavo in belo kotenino, kotenino za rjuhe,
cvilja za postelje, raznovrstne odeje, različne bar-
hente, volnene in svilene robce, nogavice in su-
kanec, ter drugo, po najnižji ceni.

ERJAVEC & TURK
: TRGOVINA Z ŽELEZNINO :
pri „ZLATI LOPATI“ pre e
Hammerschmidt (Mühlisen)
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7,
— nasproti križanske cerkve. —
Zaloga cementa.

Kder potuje v Ameriko

ali kam drugam, in rabi popotno košaro, jo
dobi pri meni, je domač izdelek, najboljša ka-
kovosti in na ceneje.

Anton Merhar, — p. št. 1. mo ster, —
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 22.

IV. JAX IN SIN

Dunajska cesta št. 15, LJUBLJANA
Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz to-
varne v Lincu. — Ustanovljena
l. 1867. — Došlo je ravnoar
večje število strojev za
vsako obrt.

Vesenje poučuje brezplačno.
Pisalni stroji „ADLER“.
Ceniki zastoj in franko.
Kolesa iz prvih tovarni:
Dürkopp, Stryia, Waffenzed.

MASTIN v krmo, angleški krmilni prašek za
živino, po pošti 5 zamotkov po 1/2 kg
za 50 kron. Glasom ukaza deželne
vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekar-
nari, trgovci, kramari, kmetijske in konsumne
zodruge. — Dalje ou teh zahtevajte:

SLADIN hrana za dojenčke, za otroke. Krepek
zjutrek za odrasle, daje bolnikom
kri, meč, zdravje. Z njegovo uporabo
se prihr. n mleka in sladkorja. To dokazuje na-
ti-očje zahv. lnih pisem. Po pošti 5 zamotkov
po 1/2 kg 100 kron.

GARJE kraste, lišaje odstranjuje pri človeku
in živalih Naftoi-mazilo, ki je brez
duha in ne r. aže perila. — 1 lonček
za eno osebo po pošti 15 kron pri

TRNKOCI, lekarna, Ljubljana, Slovenija SHS.

Ponudite ose neporabno **zlato** in
srebro **star denar, srebriče, sre-
brnike, z amike itd.** ker **vam vse to**
leži doma v shrambi brezobrestno,
turdki

I. Augustin,
Ljubljana, Dunajska cesta šte. 36.

Proda se radi opustitve čebelarstva razno
čebelarstvo orodje,
več praznih panjev kranjčev Gerstung in Kund-
schak. Cena po dogovoru. Poizve se v trgovini
Dunajska cesta 10, Ljubljana.

Črno laško brinje
in suhe silve
oddaja tvrdka Ivan Jeračin, Ljubljana, Emonaka
cesta šte. 3.

Pristno laško brinje

ima v zalogi tvrdka
KMET & CO., Ljubljana, Gosposvetska cesta 8.

Železni plugi

se dobijo pri Ivanu Kos, kovatu, Gorenjavca
nad Škofjo Loko.

Vsakovrstne
štedilnike za vzdiranje

imam v zalogi. Izdelani solidno ter po najnižjih
cenah. Kosmač Fr., Jeranova ulica 5, Ljubljana.

**Miši - podgane
stenice - ščurki**

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja
najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot
proti poljskim mišim 12 K, za podgane in miši 12 K,
za ščurke, posebne močne vrste 20 K, posebno
močna tinktura za stenice 12 K, uničevalec moljev
10 K, prašek proti mrčesu 10 in 20 K, mazilo
proti ušem pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za uši pri
živini 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perilu
10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na ze-
lenjadi unič. rastl.) 10 K, prašek proti mravljam 10 K,
mazilo proti garjam 14 K.

Posilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JONKER, Petriniska ul. 3, ZAGREB 1.

Mlatilnice

poljedelski stroji za ročno in vrtilni pogon,
vrtila, čistilnike, slamoreznice za pogon na
roko in sila, sadne in vinske stiskalnice, sa-
dne mlino, brzoparilnice, bakrene (kufrne)
kotle za žganjekuho in druge stroje ima vedno
v veliki izbiri lastnica po umrlem soprogu

Francu Hitti, Ljubljana, Sv.
Martina c. 2.

Edna zaloga poljedelskih strojev tvornice Umrath & Koma.

Čerovnik je izdel. ter ga pošiljamo
zastonj. P. št. ponj. Tr-
govina s. emeni SEVER & Komp.
v Ljubljani, Wolfova ul. ca št. 12.

Družba „IMPEX“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

klavno živino

in prašiče

po najvišji ceni.

**ZADRUŽNA GOSPODARSKA
BANKA D. D. v Ljubljani**

posluje začasno v prostorih Za-
družne zveze, Dunajska c. 38I.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombar-
dira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute
in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na
vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne
transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.
Izplačuje svojim klientom vsak znesek
brez odpovedi v gotovini.